

Q4

RAMIRENT OYJ:N
TILINPÄÄTÖSTIEDOTE 2016

KASVUA JA
TULOSPARANNUS
NELJÄNNELLÄ NELJÄNNEKSELLÄ,
KOKO VUODEN TULOKSEEN
VAIKUTTIVAT KERTAERÄT

RAMIRENT

More than
machines

RAMIRENT OYJ:N TILINPÄÄTÖSTIEDOTE 2016

KASVUA JA TULOSPARANNUS NELJÄNNELLÄ NELJÄNNEKSELLÄ,
KOKO VUODEN TULOKSEEN VAIKUTTIVAT KERTAERÄT

LOKA-JOULUKUU 2016 LYHYESTI

- Liikevaihto 180,5 (170,5) miljoonaa euroa, kasvua 5,9 prosenttia tai 7,3 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla
- Vertailukelpoinen EBITA-liiketulos 21,1 (16,8) miljoonaa euroa tai 11,7 prosenttia (9,9 %) liikevaihdosta
- Raportoitu EBITA-liiketulos 21,2 (16,8) miljoonaa euroa tai 11,7 prosenttia (9,9 %) liikevaihdosta
- Bruttoinvestoinnit 47,0 (42,0) miljoonaa euroa
- Rahavirta investointien jälkeen 11,1 (5,3) miljoonaa euroa

TAMMI-JOULUKUU 2016 LYHYESTI

- Liikevaihto 665,2 (635,6) miljoonaa euroa, kasvua 4,6 prosenttia tai 6,1 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla
- Vertailukelpoinen EBITA-liiketulos 68,1 (63,4) miljoonaa euroa tai 10,2 prosenttia (10,0 %) liikevaihdosta
- Kertaerät liittyen tase-erien alaskirjauksiin ja uudelleenorganisointeihin -20,6 miljoonaa euroa
- Raportoitu EBITA-liiketulos 59,2 (66,8) miljoonaa euroa tai 8,9 prosenttia (10,5 %) liikevaihdosta
- Bruttoinvestoinnit 190,8 (139,2) miljoonaa euroa
- Rahavirta investointien jälkeen -20,7 (-6,3) miljoonaa euroa
- Hallitus esittää osingoksi 0,40 (0,40) euroa osakkeelta, joka maksetaan kahdessa erässä

RAMIRENTIN OHJEISTUS VUODELLE 2017

Ramirent arvioi, että vuonna 2017 vertailukelpoinen EBITA-liiketulos kasvaa vuoden 2016 tasolta.

AVAINLUVUT (MILJ. EUR JA %)	10-12/16	10-12/15	MUUTOS	1-12/16	1-12/15	MUUTOS
Liikevaihto	180,5	170,5	5,9 %	665,2	635,6	4,6 %
Käyttökate (EBITDA)	47,9	43,7	9,5 %	169,0	168,1	0,6 %
Osuus liikevaihdosta, %	26,5 %	25,7 %		25,4 %	26,4 %	
Vertailukelpoinen EBITA-liiketulos	21,1	16,8	25,5 %	68,1	63,4	7,4 %
Osuus liikevaihdosta, %	11,7 %	9,9 %		10,2 %	10,0 %	
EBITA-liiketulos	21,2	16,8	26,1 %	59,2	66,8	-11,3 %
Osuus liikevaihdosta, %	11,7 %	9,9 %		8,9 %	10,5 %	
Osakekohtainen tulos (EPS), EUR	0,12	0,11	9,4 %	0,20	0,36	-43,4 %
Bruttoinvestoinnit	47,0	42,0	11,9 %	190,8	139,2	37,1 %
Rahavirta investointien jälkeen	11,1	5,3	108,4 %	-20,7	-6,3	n/a
Sitoutunut pääoma kauden lopussa				645,0	600,5	7,4 %
Vertailukelpoinen ROCE %				9,3 %	9,4 %	
Raportoitu ROCE %				6,2 %	10,0 %	
Vertailukelpoinen ROE %				12,1 %	10,9 %	
Raportoitu ROE %				7,2 %	12,1 %	
Nettovelka				345,8	280,9	23,1 %
Nettovelka/EBITDA				2,0x	1,7x	22,4 %
Henkilöstö kauden lopussa (HTV)				2 686	2 654	1,2 %

UUDEN ESMA-OHJEISTUKSEN VAIKUTUKSET

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA) on julkaisut uuden ohjeistuksen liittyen vaihtoehtoisin tunnuslukuihin sovellettavaksi viimeistään vuoden 2016 toisen neljänneksen osavuositarkastuksissa. Uuden ohjeistuksen takia Ramirentin tunnusluku "EBITA-liiketulos ilman kertaluonteisia erä" on korvattu tunnusluvulla "vertailukelpoinen EBITA-liiketulos" vuoden 2016 ensimmäiseltä neljännekseltä lähtien. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät eli aikaisemmin kertaluonteisiksi kutsutut erät sisältävät tuottoja ja kuluja, jotka syntyvät Ramirentin liiketoimintoja muuttavien toimien seurauksena tai varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomista eristä kuten uudelleenjärjestelyistä, arvonalentumisista, tase-erien alaskirjauksista tai merkittävistä tuotista tai tappioista, jotka liittyvät tase-erien tai liiketoimintojen myyntiin. Vertailukelpoinen EBITA-liiketulos on julkaistu raportointikausien vertailtavuuden parantamiseksi.

RAMIRENTIN TOIMITUSJOHTAJA TAPIO KOLUNSARKA:

“Koko vuoden 2016 osalta liikevaihtomme kasvoi 6,1 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla ja vertailukelpoinen EBITA-liiketulos parani 68,1 (63,4) miljoonaan euroon eli 10,2 prosenttiin (10,0 %) liikevaihdosta. Ramirentin koko vuoden tulosta kuitenkin rasittivat kertaluonteiset tase-erien alaskirjaukset ja uudelleenorganisointikulut liittyen tulosparannusohjelmaan, josta tiedotettiin lokakuussa 2016. Tämän vuoksi koko vuoden raportoitu EBITA-liiketulos laski 59,2 (66,8) miljoonaan euroon tai 8,9 prosenttiin (10,5 %) liikevaihdosta. Emme ole tyytyväisiä vuoden 2016 taloudelliseen suoritukseen ja siksi keskitymme nyt saavuttamaan kestäväen kannattavuusparannuksen vuonna 2017.

Neljannen neljänneksen hyvän markkinatilanteen ja sääolosuhteiden ansiosta liikevaihto kasvoi 7,3 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla. Tämä yhdessä parantuneen liikevaihdon jakauman kanssa kasvatti vertailukelpoista EBITA-liiketulosta 25,5 prosenttia 21,1 (16,8) miljoonaan euroon eli 11,7 prosenttiin (9,9 %) liikevaihdosta. Liikevaihtomme kasvoi kaikilla markkinoilla pois lukien Tanskan toiminnot, ja olen tyytyväinen että saavutimme neljänneksellä useimmilla markkinoillamme hyvän liikevaihdon jakauman. Kasvu oli voimakkainta Suomessa vahvan markkinatilanteen ansiosta, mutta kannattavuus parani vain hieman korkeampien kustannusten sekä palveluiden kasvaneen liikevaihto-osuuden takia. Ruotsissa kannattavuus parani liikevaihdon kasvun, kustannustason vakautumisen ja Konevuokrauksen liiketoiminta-alueen korkeamman liikevaihto-osuuden myötä. Norjassa Konevuokrauksen liiketoiminta-alueella markkinoiden kokonaiskysyntä oli kohtalaista, ja onnistuimme vakauttamaan Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminnan. Myös Tanskassa kannattavuuden parantumisen trendi jatkui. Europe Central -segmentissä aikaisemmin ilmoitetut uudelleenorganisoinnit paransivat kannattavuutta jo tällä neljänneksellä. Baltian maissa kysyntä oli vakaata, ja toimintojen hyvä kannattavuustaso ylläpidettiin.

Neljänneksellä vahvistimme myös johtoryhmäämme nimittämällä uuden Henkilöstöhallinnon (HR) EVP:n, ja esittelimme uuden pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän avainhenkilöille vuodelle 2017 tukeaksemme maksimaalisesti yhtiön lyhyen aikavälin päätavoitetta parantaa EBITA-liiketulosta vuonna 2017.

Katsoessamme vuoteen 2017 arvioimme, että liiketoimintaympäristömme säilyy pääosin suosiollisena ja keskitymme toteuttamaan kannattavuusparannuksen. Fokuksessamme vuonna 2017 ovat kannattamattomien toimintojen tervehtyttäminen, liikevaihdon jakauman parantaminen, kustannustehokkuuden lisääminen, kaluston tuottavuuden nostaminen ja hinnoittelun kehittäminen. Meillä on paljon työtä edessämme suorituksemme parantamiseksi, mutta haluaisin nyt kiittää Ramirentin työntekijöitä vahvasta sitoutumisesta ja panoksesta haasteellisena vuonna 2016.

Sekä vahvan markkina-aseman että taloudellisen aseman myötä meillä on useita mahdollisuuksia kehittää liiketoimintaamme pitkällä aikavälillä. Vuokraus on tulevaisuuden toimiala, ja olemme asemoituneet hyvin hyötyäksemme trendeistä koskien ydintoimintojen ulkoistuksia, resurssitehokkuutta ja tuottavuuden parantamisen tarvetta rakentamisen sektorilla. Kattava strategiapäivitys toteutetaan vuoden 2017 aikana.”

MARKKINOIDEN NÄKYMÄT VUODELLE 2017

Ramirentin markkinanäkymät perustuvat käytettävissä oleviin paikallisten rakennus- ja teollisuusjärjestöjen ennusteisiin yhtiön toimintamaista.

Pohjoismaisten konevuokrausmarkkinoiden arvioidaan kasvavan noin kahdella prosentilla vuonna 2017. Suomessa markkinatilanteen arvioidaan säilyvän suosiollisena kasvavan asuntojen uudisrakentamisen ja suurten toimitilarakentamisen projektien vauhdittamana. Ruotsissa rakentamisen korkean aktiviteetin arvioidaan vaikuttavan positiivisesti konevuokrauksen ja siihen liittyvien palveluiden kysyntään koko maassa. Tanskan ja Norjan konevuokrausmarkkinoiden arvioidaan pysyvän suhteellisen vakaina tai kasvavan hieman. Baltiassa markkinatilanne vaihtelee maittain. Markkinatilanne on haastava Latviassa, kun taas Virossa ja Liettuassa markkinoiden aktiviteetin arvioidaan paranevan. Fortrentin markkinoilla Venäjällä

ja Ukrainassa maiden taloudet ovat elpymisen alkuvaiheessa, minkä arvioidaan piristävän rakentamisen ja konevuokrauksen markkinoita. Puolassa ja Slovakiassa konevuokrausmarkkinoita tukevat uusien projektien aloitukset sekä rakentamisen että teollisuuden sektorilla. Rakentamisen alhaisen aktiviteetin takia markkinatilanne Tšekin tasavallassa on hiljaisempi.

TULOSKATSAUS 10-12/2016

Ramirent-konsernin vuoden neljännen neljänneksen liikevaihto kasvoi 7,3 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna. Liikevaihto kasvoi kaikilla markkinoilla pois lukien Tanskan toiminnot. Kasvu Suomessa oli erityisen vahvaa palvelumyynnissä. Ramirent-konsernin vuoden 2016 neljännen neljänneksen raportoitu liikevaihto kasvoi 5,9 prosenttia 180,5 (170,5) miljoonaan euroon.

LIIKEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN	10-12/16 MILJ. EUR	10-12/15 MILJ. EUR	MUUTOS	MUUTOS	
				VERTAILUKELPOISILL A KURSSEILLA	OSUUS KONSERNISTA 10-12/16
SUOMI	49,4	43,1	14,6 %	14,6 %	27,3 %
RUOTSI	64,6	63,9	1,2 %	5,9 %	35,8 %
NORJA	31,5	29,2	7,7 %	4,3 %	17,4 %
TANSKA	10,3	11,1	-7,3 %	-7,6 %	5,7 %
EUROPE EAST	9,3	8,8	5,9 %	5,9 %	5,2 %
EUROPE CENTRAL	15,7	15,3	2,6 %	4,8 %	8,7 %
Segmenttien välisen liikevaihdon eliminointi	-0,3	-0,9			
LIIKEVAIHTO YHTEENSÄ	180,5	170,5	5,9 %	7,3 %	100,0 %

Neljännen neljänneksen käyttökate (EBITDA) kasvoi 9,5 prosenttia edellisvuodesta ja oli 47,9 (43,7) miljoonaa euroa. EBITDA-marginaali parani 26,5 prosenttiin (25,7 %) liikevaihdosta. Neljännen neljänneksen aineellisten hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 26,7 (26,9) miljoonaa euroa.

Konsernin neljännen neljänneksen kannattavuuden parantuminen perustui pääosin liikevaihdon kasvuun ja korkeampaan Konevuokrauksen osuuteen liikevaihdon jakaumassa. Konsernin vertailukelpoinen EBITA-liiketulos oli 21,1 (16,8) miljoonaa euroa eli 11,7 prosenttia (9,9 %) liikevaihdosta ja raportoitu EBITA-liiketulos 21,2 (16,8) miljoonaa euroa eli 11,7 prosenttia (9,9 %) liikevaihdosta. Konsernin raportoitu EBITA-liiketulosta heikensi 0,5 miljoonan euron uudelleenorganisointikulut Europe Central -segmentissä. Raportoitu EBITA-liiketulosta taas paransi Fortrent-konsernissa tehty lainojen uudelleenluokittelu, mikä johti 0,5 miljoonan euron positiiviseen erään. Edellisvuonna vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat -0,0 miljoonaa euroa.

VERTAILUKELPOINEN EBITA-LIIKETULOS SEGMENTEITTÄIN	10-12/16		10-12/15	
	10-12/16 MILJ. EUR	% LIIKEVAIHDOSTA	10-12/15 MILJ. EUR	% LIIKEVAIHDOSTA
SUOMI	5,8	11,8 %	5,7 ³	13,3 %
RUOTSI	9,7	15,1 %	8,3 ⁴	13,1 %
NORJA	2,1	6,8 %	0,7 ⁵	2,3 %
TANSKA	0,6	6,3 %	0,5	4,4 %
EUROPE EAST	2,1 ¹	23,0 %	2,1	23,5 %
EUROPE CENTRAL	2,3 ²	14,8 %	0,8	5,3 %
Segmenteille kohdistamattomat erät	-1,7		-1,3	
KONSERNI	21,1	11,7 %	16,8	9,9 %

1 Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat 0,5 miljoonaa euroa Q4 2016

2 Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat -0,5 miljoonaa euroa Q4 2016

3 Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat 0,8 miljoonaa euroa Q4 2015

4 Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat -0,3 miljoonaa euroa Q4 2015

5 Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat -0,5 miljoonaa euroa Q4 2015

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT EBITA-LIIKETULOKSESSA

Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyivät sekä 0,5 miljoonan euron uudelleenorganisointikulut liittyen henkilöstövähennyksiin Europe Central -segmentissä että 0,5 miljoonan euron positiivinen erä liittyen Fortrent-konsernin lainojen uudelleenluokitteluun.

Vertailukausi sisälsi 0,8 miljoonan euron uudelleenjärjestelykustannukset Ruotsissa ja Norjassa sekä 0,8 miljoonan euron lisäkauppahintavelan purun Suomen toiminnoissa.

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT EBITA-LIIKETULOKSESSA (MILJ. EUR)	10-12/16	10-12/15
SUOMI	-	0,8
RUOTSI	-	-0,3
NORJA	-	-0,5
TANSKA	-	-
EUROPE EAST	0,5	-
EUROPE CENTRAL	-0,5	-
Segmenteille kohdistamattomat erät	-	-
YHTEENSÄ	0,0	-0,0

VERTAILUKELPOINEN EBITA-LIIKETULOS SEGMENTEITTÄIN	10-12/16 MILJ. EUR	10-12/16 % LIIKEVAIHDOSTA	10-12/15 MILJ. EUR	10-12/15 % LIIKEVAIHDOSTA
SUOMI	5,8	11,8 %	6,5	15,0 %
RUOTSI	9,7	15,1 %	8,0	12,5 %
NORJA	2,1	6,8 %	0,2	0,8 %
TANSKA	0,6	6,3 %	0,5	4,4 %
EUROPE EAST	2,7	28,6 %	2,1	23,5 %
EUROPE CENTRAL	1,8	11,7 %	0,8	5,3 %
Segmenteille kohdistamattomat erät	-1,7		-1,3	
KONSERNI	21,2	11,7 %	16,8	9,9 %

Aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset olivat 2,0 (2,2) miljoonaa euroa. Konsernin EBIT-liiketulos parani 19,2 (14,6) miljoonaan euroon eli 10,6 prosenttiin (8,5 %) liikevaihdosta.

Nettorahoituserät olivat -3,0 (-1,9) miljoonaa euroa sisältäen -0,1 (0,8) miljoonaa euroa valuuttakurssivoittoja ja -tappioita. Tuloverojen määrä oli -3,8 (-1,4) miljoonaa euroa. Emoyhtiön omistajille kuuluva katsauskauden tulos nousi 12,5 (11,5) miljoonaan euroon ja osakekohtainen tulos parani 0,12 (0,11) euroon.

INVESTOINNIT JA RAHAVIRTA

Ramirent-konsernin vuoden 2016 neljännen neljänneksen bruttoinvestoinnit pitkäaikaisiin varoihin kasvoivat 47,0 (42,0) miljoonaan euroon tai 26,0 prosenttiin (24,6 %) liikevaihdosta. Konsernin investoinnit koneisiin ja laitteisiin laskivat 33,9 (35,0) miljoonaan euroon. Yritysostoja ei toteutettu vuoden 2016 neljännellä neljänneksellä.

Konsernin neljännen neljänneksen liiketoiminnan rahavirta kasvoi 57,1 (45,0) miljoonaan euroon, mistä käyttöpääoman muutos oli -0,3 (3,9) miljoonaa euroa. Investointien rahavirta oli -46,0 (-39,7) miljoonaa euroa. Rahavirta investointien jälkeen kasvoi 11,1 (5,3) miljoonaan euroon.

TULOSKATSAUS 1-12/2016

Ramirent-konsernin tammi-joulukuun liikevaihto kasvoi 6,1 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna. Liikevaihdon kasvu oli vahvinta Suomessa ja Ruotsissa, joissa suotuisa markkinatilanne jatkui koko vuoden 2016. Liikevaihto kasvoi myös Norjassa, Baltian maissa ja Europe Central -segmentissä, mutta laski Tanskassa. Ramirent-konsernin tammi-joulukuun raportoitu liikevaihto kasvoi 4,6 prosenttia 665,2 (635,6) miljoonaan euroon.

LIKEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN	1-12/16 MILJ. EUR	1-12/15 MILJ. EUR	MUUTOS	MUUTOS VERTAILUKELPOISILL A KURSSEILLA	OSUUS KONSERNISTA
SUOMI	180,4	160,2	12,6 %	12,6 %	26,9 %
RUOTSI	237,0	225,4	5,2 %	6,5 %	35,4 %
NORJA	120,2	120,7	-0,4 %	3,5 %	18,0 %
TANSKA	41,7	42,3	-1,3 %	-1,5 %	6,2 %
EUROPE EAST	34,4	34,1	1,0 %	1,0 %	5,1 %
EUROPE CENTRAL	55,8	55,4	0,6 %	3,7 %	8,3 %
Segmenttien välisen liikevaihdon eliminointi	-4,4	-2,5			
LIKEVAIHTO YHTEENSÄ	665,2	635,6	4,6 %	6,1 %	100,0 %

Tammi-joulukuun käyttökate (EBITDA) parani hieman 169,0 (168,1) miljoonaan euroon. EBITDA-marginaali oli 25,4 prosenttia (26,4 %) liikevaihdosta. Aineellisten hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 109,8 (101,3) miljoonaan euroon pääosin korkeammista investoinneista sekä tase-erien alaskirjauksista johtuen.

Konsernin vertailukelpoinen EBITA-liiketulos parani liikevaihdon kasvun johdosta. Konsernin vertailukelpoinen EBITA-liiketulos kasvoi 68,1 (63,4) miljoonaan euroon eli 10,2 prosenttiin (10,0 %) liikevaihdosta, kun taas raportoitu EBITA-liiketulos laski 59,2 (66,8) miljoonaan euroon eli 8,9 prosenttiin (10,5 %) liikevaihdosta. Raportoitua EBITA-liiketulosta heikensivät kertaluonteiset tase-erien alaskirjaukset, toimintojen uudelleenorganisointeihin liittyneet kulut ja muut erät, jotka olivat yhteensä -8,9 (3,3) miljoonaa euroa.

VERTAILUKELPOINEN EBITA-LIIKETULOS SEGMENTEITTÄIN	1-12/16 MILJ. EUR	1-12/16 % LIKEVAIHDOSTA	1-12/15 MILJ. EUR	1-12/15 % LIKEVAIHDOSTA
SUOMI	23,0 ¹	12,7 %	20,3 ¹	12,7 %
RUOTSI	28,8 ²	12,1 %	29,4 ²	13,1 %
NORJA	7,6 ³	6,3 %	7,0 ³	5,8 %
TANSKA	2,3	5,5 %	0,8 ⁷	1,8 %
EUROPE EAST	6,6 ⁴	19,2 %	7,2	21,2 %
EUROPE CENTRAL	4,4 ⁵	7,9 %	3,3	5,9 %
Segmenteille kohdistamattomat erät	-4,5 ⁶		-4,6	
KONSERNI	68,1	10,2 %	63,4	10,0 %

¹ Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat 1,0 miljoonaa euroa 1-12/2016 ja 0,8 miljoonaa euroa 1-12/2015

² Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat -2,4 miljoonaa euroa 1-12/2016 ja 3,5 miljoonaa euroa 1-12/2015

³ Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat -5,9 miljoonaa euroa 1-12/2016 ja -0,5 miljoonaa euroa 1-12/2015

⁴ Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat 0,5 miljoonaa euroa 1-12/2016

⁵ Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat -0,5 miljoonaa euroa 1-12/2016

6 Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat -1,7 miljoonaa euroa 1-12/2016

7 Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka olivat -0,5 miljoonaa euroa 1-12/2015

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT EBITA-LIIKETULOKSESSA

Tammi-joulukuun vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyivät 1,0 miljoonan euron lisäkauppahintavelan purku Suomessa ja 0,5 miljoonan euron positiivinen erä johtuen lainojen uudelleenluokittelusta Fortrent-konsernissa. Kertaluonteiset kustannukset sisälsivät Ruotsin uudelleenorganisointikulut ja telineprojektien uudelleenarvioinneista seuranneet negatiiviset vaikutukset yhteensä 2,4 miljoonaa euroa, 1,7 miljoonan euron kulut uudelleenorganisointeihin liittyen konsernitason ja 5,9 miljoonan euron tase-erien alaskirjaukset Norjassa. Europe Central -segmentissä kirjattiin 0,5 miljoonan euron uudelleenorganisointikulut vuoden 2016 neljännelle neljännekselle.

Edellisvuonna vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyivät yhteensä 4,6 miljoonan euron lisäkauppahintavelan purut Ruotsissa ja Suomessa sekä 1,3 miljoonan euron uudelleenjärjestelykulut Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa.

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT EBITA-LIIKETULOKSESSA (MILJ. EUR)	1-12/16	1-12/15
SUOMI	1,0	0,8
RUOTSI	-2,4	3,5
NORJA	-5,9	-0,5
TANSKA	-	-0,5
EUROPE EAST	0,5	-
EUROPE CENTRAL	-0,5	-
Segmenteille kohdistamattomat erät	-1,7	-
YHTEENSÄ	-8,9	3,3

RAPORTOITU EBITA-LIIKETULOS SEGMENTEITTÄIN	1-12/16 MILJ. EUR	1-12/16 % LIIKEVAIHDOSTA	1-12/15 MILJ. EUR	1-12/15 % LIIKEVAIHDOSTA
SUOMI	24,0	13,3 %	21,1	13,2 %
RUOTSI	26,4	11,1 %	33,0	14,6 %
NORJA	1,7	1,4 %	6,5	5,4 %
TANSKA	2,3	5,5 %	0,3	0,7 %
EUROPE EAST	7,1	20,7 %	7,2	21,2 %
EUROPE CENTRAL	3,9	7,0 %	3,3	5,9 %
Segmenteille kohdistamattomat erät	-6,2		-4,6	
KONSERNI	59,2	8,9 %	66,8	10,5 %

Konsernin tammi-joulukuun aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 20,9 (8,8) miljoonaan euroon. Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset johtuen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton keskeyttämisestä Skandinavian ulkopuolella olivat yhteensä 10,9 miljoonaa euroa. Norjassa Ramirent kirjasi 0,8 miljoonan euron investoinnin arvonalentumisen osakkuusyhtiön osakkeista. Konsernin raportoitu EBIT-liiketulos laski 38,4 (57,9) miljoonaan euroon eli 5,8 prosenttiin (9,1 %) liikevaihdosta.

Nettorahoituserät olivat -10,2 (-11,1) miljoonaa euroa sisältäen 0,8 (-0,6) miljoonaa euroa valuuttakurssivoittoja ja -tappioita. Tuloverojen määrä oli -6,3 (-8,1) miljoonaa euroa. Tase-erien alaskirjausten ja uudelleenorganisointikulujen arviolta 4,3 miljoonan euron verohyöty sisältyy tammi-joulukuun tulokseen. Emoyhtiön omistajille kuuluva katsauskauden tulos laski 22,1 (39,0) miljoonaan

euroon ja osakekohtainen tulos (EPS) 0,20 (0,36) euroon. Sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE) laski 6,2 prosenttiin (10,0 %) ja oman pääoman tuotto (ROE) 7,2 prosenttiin (12,1 %). Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eria osakekohtainen tulos (EPS) oli 0,35 (0,33) euroa, sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE) 9,3 prosenttia ja oman pääoman tuotto (ROE) 12,1 prosenttia.

INVESTOINNIT JA RAHAVIRTA

Ramirent-konsernin tammi–joulukuun bruttoinvestoinnit pitkäaikaisiin varoihin kasvoivat 190,8 (139,2) miljoonaan euroon tai 28,7 prosenttiin (21,9 %) liikevaihdosta. Konsernin investoinnit koneisiin ja laitteisiin kasvoivat 165,6 (126,1) miljoonaan euroon. Merkittäviä yritysostoja ei toteutettu tammi–joulukuussa. Vuokrauskalustoon kohdistuvien investointisitoumusten määrä oli vuoden 2016 lopussa 30,5 (26,3) miljoonaa euroa.

Konsernin tammi–joulukuun liiketoiminnan rahavirta kasvoi 168,0 (136,3) miljoonaan euroon, mistä käyttöpääoman muutos oli 6,6 (–11,0) miljoonaa euroa. Investointien rahavirta oli –188,6 (–142,7) miljoonaa euroa. Rahavirta investointien jälkeen oli –20,7 (–6,3) miljoonaa euroa.

Ramirent maksoi 1.4.2016 osakkeenomistajille yhteensä 43,1 (43,1) miljoonaa euroa osinkoina. Tammi–joulukuussa ei hankittu yhtiön omia osakkeita.

TALOUDELLINEN ASEMA

Konsernin nettovelan määrä kasvoi 345,8 (280,9) miljoonaan euroon vuoden lopussa. Nettovelan taso vastaa 116,2 prosentin (88,0 %) nettovelkaantumistasetta. Nettovelan suhde käyttökatteeseen (EBITDA) oli 2,0x (1,7x) pysyen alle Ramirentin pitkän aikavälin taloudellisen tavoitteen, joka on maksimissaan 2,5x jokaisen tilikauden lopussa.

Ramirentilla oli käyttämättömiä sitovia luottolimiittejä yhteensä 153,9 (134,4) miljoonan euron arvosta vuoden 2016 lopussa. Lainasalkun keskimääräinen korko oli 1,9 prosenttia (2,2 %). Lainasalkun keskimääräinen korko sisältäen korkosuojaukset oli 2,0 prosenttia (2,6 %).

Konsernin emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma oli 297,6 (318,9) miljoonaa euroa ja konsernin omavaraisuusaste laski 35,9 prosenttiin (41,4 %). Taseen ulkopuoliset leasing-vuokravastuut vuoden 2016 lopussa laskivat yhteensä 82,1 (89,4) miljoonaan euroon, joista 1,6 (1,1) miljoonaa euroa kohdistui vuokrauskalustoon.

PÄÄPAINOPISTEALUEET KANNATTAVUUDEN PARANTAMISESSA VUODELLE 2017

Ramirent on asettanut vuodelle 2017 määrätietoiset toimenpiteet kannattavuuden parantamiseksi. Pääpainopistealueet ovat:

1. Kannattavuuden parantaminen heikon tulostason yksiköissä ja liiketoiminta-alueilla sisältäen Norjan Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminnan uudelleen fokuksinnin, uudelleenorganisoinnit osissa Ruotsin Ratkaisuliiketoimintoja ja Europe Central -segmentin osissa, joissa kannattavuus on ollut epätydyttävä.
2. Painopiste tuottavuudessa ja kustannusten vähentämisessä IT:ssä sekä ulkoisissa materiaali- ja palveluhankinnoissa.
3. Liikevaihdon jakauman parantaminen keskittyen yhä vahvemmin ydinliiketoimintaan, Konevuokrauksen liiketoiminta-alueeseen.
4. Hinnoittelun kehittäminen yksinkertaistamisen ja tehokkaampien hinnoittelun hallintajärjestelmien kautta.

Ramirent-konsernin strategia ja pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet, jotka julkaistiin vuoden 2015 pääomamarkkinapäivän yhteydessä, pysyvät ennallaan. Konevuokrauksen liiketoiminta-alueeseen keskitytään kuitenkin yhä vahvemmin. Kattava strategian päivitystyö toteutetaan vuoden 2017 aikana.

MUUTOKSIA KONSERNIRAKENTEESSA

Vuoden 2016 aikana Ramirent kasvatti omistusosuuttaan Safety Solutions Jonsered AB:ssa 72,6 prosentista 82,1 prosenttiin. Suomessa Teollisuuden Eristysveljet Oy fuusioitiin Ramirent Finland Oy:öön. Norjassa Ramirent myi asennustoimintaa harjoittavan osakkuusyhtiö Rogaland Montasje Bygg AS:n osana Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminnan uudelleenorganisointeja.

KATSAUS SEGMENTEITTÄIN

SUOMI

Ramirent on suurin konevuokrausalan yhtiö Suomessa. Ramirent tarjoaa tuotteita ja palveluita maanlaajuisesti yhteensä 56 toimipisteen kautta.

(MILJ. EUR JA %)	10-12/16	10-12/15	MUUTOS	1-12/16	1-12/15	MUUTOS
Liikevaihto	49,4	43,1	14,6 %	180,4	160,2	12,6 %
Vertailukelpoinen EBITA	5,8	5,7	1,4 %	23,0	20,3	13,0 %
Osuus liikevaihdosta, %	11,8 %	13,3 %		12,7 %	12,7 %	
Raportoitu EBITA	5,8	6,5	-10,4 %	24,0	21,1	13,8 %
Osuus liikevaihdosta, %	11,8 %	15,0 %		13,3 %	13,2 %	
Vertailukelpoinen ROCE (%) R12				18,0 %	16,8 %	
Raportoitu ROCE (%) R12				18,8 %	17,5 %	

10-12/2016

Suomi-segmentin vankka liikevaihdon kasvu jatkui; nousua 14,6 prosenttia vahvasta vertailukaudesta huolimatta. Neljänneksen liikevaihdon kasvu oli nopeinta Ratkaisuliiketoiminnan liiketoiminta-alueella useiden teline- ja sääsuojaprojektien sekä eri teollisuuden sektoreiden hyvän kysynnän ansiosta. Konevuokrauksen liiketoiminta-alueella liikevaihto kasvoi rakentamisen hyvän markkinatilanteen ja suotuisten sääolosuhteiden myötä. Segmentin vertailukelpoinen EBITA-liiketulos parani 5,8 (5,7) miljoonaan euroon neljännellä neljänneksellä. EBITA-liiketulos parani pääasiassa liikevaihdon kasvun myötä. Neljänneksellä kannattavuuteen vaikuttivat negatiivisesti korkeampi palveluiden osuus liikevaihdon jakaumassa, korkeammat kustannukset ja poistot verrattuna edelliseen vuoteen. Vertailukauteen sisältyi 0,8 miljoonan euron lisäkauppahintavelan purku. Raportoitu EBITA-liiketulos laski 5,8 (6,5) miljoonaan euroon.

1-12/2016

Vahva suhdannetilanne, jota vauhdittivat asuntojen uudisrakentamisen kasvu erityisesti kasvukeskuksissa sekä suuret rakennusprojektit toimitilarakentamisen markkinoilla, jatkui Suomen konevuokrausmarkkinoilla läpi vuoden.

Suomi-segmentin liikevaihdon kasvu oli vahvaa koko vuoden ajan ollen 12,6 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Liikevaihto kasvoi kaikilla liiketoiminta-alueilla johtuen kysynnän vahvistumisesta sekä rakentamisesta että eri teollisuuden sektoreilla.

Segmentin vertailukelpoinen EBITA-liiketulos parani 23,0 (20,3) miljoonaan euroon. Vahva volyymikasvu oli tärkein ajuri kannattavuusparannuksessa. Kannattavuuteen vaikuttivat negatiivisesti kiinteiden kustannusten kasvu organisaation vahvistamiseen liittyneistä uusista rekrytoinneista johtuen, ulkoistettujen

henkilöiden takaisin rekrytoinnit sekä poistoja kasvattaneet korkeammat korvausinvestoinnit. Segmentin raportoituun EBITA-liiketulokseen vaikutti positiivisesti 1,0 miljoonaan euron lisäkauppahintavelan purku. Raportoitu EBITA-liiketulos kasvoi 24,0 (21,1) miljoonaan euroon.

RUOTSI

Ramirent on toiseksi suurin konevuokrausalan yhtiö Ruotsissa. Ramirent tarjoaa tuotteita ja palveluita maanlaajuisesti yhteensä 78 toimipisteen kautta.

(MILJ. EUR JA %)	10-12/16	10-12/15	MUUTOS	1-12/16	1-12/15	MUUTOS
Liikevaihto	64,6	63,9	1,2 %	237,0	225,4	5,2 %
Vertailukelpoinen EBITA	9,7	8,3	16,6 %	28,8	29,4	-2,3 %
Osuus liikevaihdosta, %	15,1 %	13,1 %		12,1 %	13,1 %	
Raportoitu EBITA	9,7	8,0	21,6 %	26,4	33,0	-19,8 %
Osuus liikevaihdosta, %	15,1 %	12,5 %		11,1 %	14,6 %	
Vertailukelpoinen ROCE (%) R12				12,2 %	14,1 %	
Raportoitu ROCE (%) R12				11,0 %	16,1 %	

10-12/2016

Ruotsi-segmentin raportoitu liikevaihto kasvoi 1,2 prosenttia ja 5,9 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna. Suosiollisten sääolosuhteiden myötä liikevaihto kasvoi pääasiassa Konevuokrauksen ja Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminta-alueilla. Konevuokrauksessa liikevaihto kasvoi vahvasti kysynnän parantuessa kaikissa päätuoteryhmissä. Segmentin raportoitu EBITA-liiketulos parani 9,7 (8,0) miljoonaan euroon. Liikevaihdon kasvu, Konevuokrauksen liiketoiminta-alueen korkeampi osuus liikevaihdon jakaumassa ja kustannusten hallinta tukivat kannattavuutta. Telineatkaisuliiketoimintojen uudelleenorganisointit jatkuivat neljänneksellä.

1-12/2016

Ruotsin konevuokrausalalla markkinatilanne pysyi suosiollisena vuonna 2016 vahvan aktiviteetin jatkuessa sekä rakentamisen että teollisuuden sektorilla.

Ruotsi-segmentin raportoitu liikevaihto kasvoi 5,2 prosenttia ja 6,5 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna. Liikevaihto kasvoi kaikilla liiketoiminta-alueilla suosiollisen rakentamisen ja teollisuuden sektorin kysynnän myötä.

Segmentin tammi-joulukuun vertailukelpoinen EBITA-liiketulos laski 28,8 (29,4) miljoonaan euroon. Hyvästä koko vuoden volyymikasvusta huolimatta EBITA-marginaalia rasittivat kustannukset liittyen kalustokeskusten uudelleenorganisointiksi, luottotappiovarausten kasvu ja odotettua hitaammin toteutuneet hintojen korotukset. Liikevaihdon jakauman parantuminen tuki EBITA-marginaalia vuoden loppua lähestyttäessä. Vuoden toisella puoliskolla käynnistettiin Telineatkaisuliiketoimintojen uudelleenorganisointi, mikä johti 2,2 miljoonan euron negatiiviseen vaikutukseen telineprojektien uudelleenarviointeihin liittyen sekä 0,2 miljoonan euron uudelleenorganisointikuluihin. Vertailukauteen sisältyi 3,8 miljoonan euron lisäkauppahintavelan purku. Raportoitu EBITA-liiketulos laski 26,4 (33,0) miljoonaan euroon.

NORJA

Ramirent on suurin konevuokrausalan yhtiö Norjassa. Ramirent tarjoaa tuotteita ja palveluita maanlaajuisesti yhteensä 42 toimipisteen kautta.

(MILJ. EUR JA %)	10-12/16	10-12/15	MUUTOS	1-12/16	1-12/15	MUUTOS
Liikevaihto	31,5	29,2	7,7 %	120,2	120,7	-0,4 %
Vertailukelpoinen EBITA	2,1	0,7	213,2 %	7,6	7,0	8,4 %
Osuus liikevaihdosta, %	6,8 %	2,3 %		6,3 %	5,8 %	
Raportoitu EBITA	2,1	0,2	n/a	1,7	6,5	-74,4 %
Osuus liikevaihdosta, %	6,8 %	0,8 %		1,4 %	5,4 %	
Vertailukelpoinen ROCE (%) R12				4,1 %	4,2 %	
Raportoitu ROCE (%) R12				-1,2 %	3,8 %	

10-12/2016

Norja-segmentin raportoitu liikevaihto kasvoi 7,7 prosenttia ja 4,3 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna. Konevuokrauksen liiketoiminta-alueella neljänneksen liikevaihdon kasvuun vaikutti kysynnän paraneminen useimmilla maantieteellisillä alueilla ja tuoteryhmissä. Käytettyjen koneiden ja laitteiden myynti kasvoi pääasiassa pitkälle räätälöityjen ei-standardoitujen tilojen myynneistä johtuen, mikä oli osa lokakuussa 2016 aloitettua Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminnan uudelleenorganisointia Norjassa. Segmentin raportoitu EBITA-liiketulos kasvoi 2,1 (0,2) miljoonaan euroon. EBITA parani pääosin liikevaihdon kasvun ja parantuneen liikevaihdon jakauman ansiosta. Neljänneksellä aloitettiin Telineliketoimintojen uudelleenorganisointi kannattavuuden parantamiseksi.

1-12/2016

Vuonna 2016 markkinatilanne vaihteli merkittävästi eri maantieteellisillä alueilla; vaatimaton kysyntä jatkui länsiosissa maata, kun taas muilla alueilla aktiviteetti parani tai pysyi vakaana.

Norja-segmentin raportoitu liikevaihto pysyi edellisvuoden tasolla, mutta vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna liikevaihto kasvoi 3,5 prosenttia edellisvuodesta. Konevuokrauksen liiketoiminta-alueella kysyntä kasvoi erityisesti talonrakentamisen sektorilla vuoden toisen puoliskon aikana. Ratkaisuliiketoiminnassa kysyntä säilyi melko vakaana koko vuoden ajan. Siirtokelpoisissa tiloissa kysyntä parani hieman julkisella sektorilla, mutta koska kysyntä jatkui heikkona öljy- ja kaasuteollisuudessa osa ylimääräisestä kalustokapasiteetista myytiin ja osa siirrettiin Ruotsin markkinoille.

Segmentin vertailukelpoinen EBITA-liiketulos kasvoi 7,6 (7,0) miljoonaan euroon tammi-joulukuussa. Liikevaihdon kasvu tuki EBITA-liiketulosta, mutta alhaisemmat volyymit Siirtokelpoisissa tiloissa heijastuivat negatiivisesti kannattavuuteen. Raportoitua EBITA-liiketulosta rasittivat yhteensä 5,9 miljoonan euron tase-erien alaskirjaukset liittyen öljy- ja kaasuteollisuuden asiakkaille tarjottujen pitkälle räätälöityjen ei-standardoitujen tilojen liiketoiminnan lopettamiseen. Siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaa fokusoidaan uudelleen kohti standardoitujen korkealuokkaisten tilojen vuokrausta. Raportoitu EBITA-liiketulos laski 1,7 (6,5) miljoonaan euroon. Lisäksi EBIT-liiketulokseen vaikutti 0,8 miljoonan euron arvonalentuminen osakkuusyhtiön osakkeista Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminta-alueella.

TANSKA

Ramirent on kolmanneksi suurin konevuokrausalan yhtiö Tanskassa. Ramirent tarjoaa tuotteita ja palveluita 13 toimipisteen kautta.

(MILJ. EUR JA %)	10-12/16	10-12/15	MUUTOS	1-12/16	1-12/15	MUUTOS
Liikevaihto	10,3	11,1	-7,3 %	41,7	42,3	-1,3 %

Vertailukelpoinen EBITA	0,6	0,5	33,5 %	2,3	0,8	201,3 %
Osuus liikevaihdosta, %	6,3 %	4,4 %		5,5 %	1,8 %	
Raportoitu EBITA	0,6	0,5	33,5 %	2,3	0,3	n/a
Osuus liikevaihdosta, %	6,3 %	4,4 %		5,5 %	0,7 %	
Vertailukelpoinen ROCE (%) R12				6,4 %	1,3 %	
Raportoitu ROCE (%) R12				6,4 %	-0,5 %	

10-12/2016

Tanska-segmentin raportoitu liikevaihto laski 7,3 prosenttia ja 7,6 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna. Konevuokrauksen liiketoiminta-alueella kysyntä parani neljänneksen loppua lähestyttäessä. Ratkaisuliiketoiminnassa liikevaihtoon vaikuttivat eräiden projektien päättymiset ja aiempaa varovaisempi projektien valinta kannattavuuden parantamiseksi. Segmentin raportoitu EBITA-liiketulos parani 0,6 (0,5) miljoonaan euroon neljännellä neljänneksellä. Tiukka materiaali- ja palvelukustannusten hallinta sekä alhaisemmat kaluston korjauskulut tukivat kannattavuutta neljänneksellä.

1-12/2016

Tanskassa konevuokrauksen markkinatilanne kokonaisuudessaan pysyi vakaana vuonna 2016.

Tanska-segmentin raportoitu liikevaihto laski 1,3 prosenttia ja 1,5 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna. Konevuokrauksen liiketoiminta-alueella kysyntää tukivat hyvä aktiviteetti asuntorakentamisessa ja korjausrakentamisen kasvu erityisesti vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Siirtokelpoisten tilojen kysyntä jatkui vahvana koko vuoden ajan. Lisäksi suuremmalla käytettyjen koneiden ja laitteiden myynnillä oli positiivinen vaikutus liikevaihtoon ja tulokseen.

Segmentin vertailukelpoinen EBITA-liiketulos kasvoi 2,3 (0,8) miljoonaan euroon. Alhaisemmista volyymeistä huolimatta EBITA-liiketulos parani pääasiassa kiinteiden kustannusten laskun ja parantuneen materiaali- ja palvelukustannusten hallinnan ansiosta. Vuoden aikana systemaattisesti toteutetut kustannussäästötoimenpiteet ovat johtaneet alhaisempaan kustannustasoon liiketoiminnoissa.

EUROPE EAST

Europe East -segmenttiin kuuluvat Viron, Latvian ja Liettuan toiminnot sekä yhteisyritys Fortrent-konserni Venäjän ja Ukrainan markkinoilla. Ramirent on suurin konevuokrausalan yhtiö Baltian maissa. Ramirent tarjoaa tuotteita ja palveluita kaikissa kolmessa maassa yhteensä 43 toimipisteen kautta.

(MILJ. EUR JA %)	10-12/16	10-12/15	MUUTOS	1-12/16	1-12/15	MUUTOS
Liikevaihto	9,3	8,8	5,9 %	34,4	34,1	1,0 %
Vertailukelpoinen EBITA	2,1	2,1	3,8 %	6,6	7,2	-8,6 %
Osuus liikevaihdosta, %	23,0 %	23,5 %		19,2 %	21,2 %	
Raportoitu EBITA	2,7	2,1	28,9 %	7,1	7,2	-1,4 %
Osuus liikevaihdosta, %	28,6 %	23,5 %		20,7 %	21,2 %	
Vertailukelpoinen ROCE (%) R12				11,6 %	15,0 %	
Raportoitu ROCE (%) R12				12,6 %	15,0 %	

10-12/2016

Europe East -segmentin liikevaihto kasvoi 5,9 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen sekä vahvan vuokraus- että palveluliikevaihdon myötä. Tehokas myyntityö Viron ja Liettuan organisaatioissa tuki liikevaihdon kasvua neljänneksellä. Liikevaihto laski Latviassa rakentamisen sektorin alhaisen kysynnän

takia. Europe East -segmentin vertailukelpoinen EBITA-liiketulos pysyi edellisvuoden tasolla ja oli 2,1 (2,1) miljoonaa euroa vuoden neljännellä neljänneksellä. Kannattavuuden parantumiseen vaikuttivat liikevaihdon kasvu, alhaisemmat huolto- ja korjauskustannukset sekä hyvä asiakas- ja tuotejakauma. Liiketoiminnan heikompi kehitys Latviassa heijastui segmentin EBITA-liiketulokseen. Ramirentin osuus Fortrent-konsernin nettotuloksesta kasvoi neljännellä neljänneksellä 1,0 (0,2) miljoonaan euroon. Ramirentin osuus Fortrentin vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä oli neljänneksellä 0,5 miljoonaa euroa. Neljänneksen neljänneksen raportoitu EBITA-liiketulos kasvoi 2,7 (2,1) miljoonaan euroon.

1-12/2016

Viron ja Liettuan konevuokrausmarkkinat pysyivät suhteellisen aktiivisina vuonna 2016, kun taas Latviassa markkinatilanteeseen vaikuttivat rakentamisen määrän lasku ja hintapaine.

Europe East -segmentin liikevaihto kasvoi 1,0 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Liikevaihto kasvoi pääosin Viron markkinoiden hyvän kysynnän ansiosta. Liettuassa liikevaihto pysyi vakaana, kun taas Latviassa liikevaihto laski.

Europe East -segmentin tammi-joulukuun vertailukelpoinen EBITA-liiketulos laski 6,6 (7,2) miljoonaan euroon. Vuoden aikana otettiin käyttöön useita kustannussäästötoimenpiteitä Latviassa heikentyneen markkina-aktiiviteetin takia. Virossa EBITA-liiketulos parani vahvan konevuokrausliikevaihdon ja parantuneen materiaali- ja palvelukustannusten hallinnan myötä. Ramirentin osuus Fortrent-konsernin nettotuloksesta kasvoi tammi-joulukuussa 1,4 (0,4) miljoonaan euroon. Vuoden 2016 raportoitu EBITA-liiketulos laski 7,1 (7,2) miljoonaan euroon.

FORTRENT – YHTEISYRITYS VENÄJÄN JA UKRAINAN MARKKINOILLA

Fortrent on Venäjän markkinoiden suurin ulkomainen konevuokrausalan yhtiö. Konsernin liiketoiminnan painopiste on Pietarin, Moskovan, Jekaterinburgin, Rostov-na-Donun ja Nizni Novgorodin alueilla Venäjällä sekä kolmessa toimipisteessä Ukrainassa.

10-12/16

Fortrent-konsernin raportoitu liikevaihto kasvoi 0,7 prosenttia 7,8 (7,8) miljoonaan euroon, mutta laski 4,2 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna. Konevuokrauksen kysyntä oli vahvaa Moskovassa, kun taas Pietarissa suhteellisen vaisu aktiviteetti jatkui. Neljänneksellä konevuokrauksen kysyntä lähti elpymään Ukrainassa. Neljänneksen neljänneksen EBITA-liiketulos kasvoi 1,2 (0,9) miljoonaan euroon. EBITA-liiketulosta paransivat liikevaihdon kasvu, hintojen korotukset sekä kustannussäästöt. Pietarissa toteutettiin kustannussäästöohjelma alhaisemman liikevaihdon kompensoimiseksi. Fortrentin neljänneksen neljänneksen nettotulos parani 1,8 (0,3) miljoonaan euroon. Neljänneksen vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyi 1,0 miljoonan euron erä Fortrentin lainojen uudelleenluokitteluun liittyen. Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eria Fortrentin nettotulos oli 0,8 (0,3) miljoonaa euroa.

1-12/16

Markkinatilanne Venäjällä ja Ukrainassa vakautui jonkin verran vuoden loppua lähestyttäessä, mutta alueelliset erot pysyivät suurina koko vuoden.

Fortrent-konsernin raportoitu liikevaihto laski 4,2 prosenttia 29,2 (30,5) miljoonaan euroon, mutta kasvoi 4,6 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna. Kysyntä lähti paranemaan vuoden toisella puoliskolla hitaan alkuvuoden jälkeen. Kysyntä oli vahvinta Moskovassa, kun taas Pietarissa liikevaihtoon vaikutti rakentamisen alhainen aktiviteetti. Muilla Venäjän alueilla liikevaihdon kasvua tuki pääasiassa työmaatilojen myynnit suureen teollisuuden projektiin Volgan alueella.

EBITA-liiketulos kasvoi tammi–joulukuussa 3,2 (2,2) miljoonaan euroon. Fortrent on sopeuttanut kulujaan menestyksekkäästi vallitsevassa markkinatilanteessa. Kannattavuuteen vaikutti positiivisesti hyvä kehitys Moskovassa ja laajentumiset uusille maantieteellisille alueille, jota vauhditti työmaatilojen myynnit Volgan alueella. Fortrentin tammi–joulukuun nettotulos parani 2,8 (0,8) miljoonaan euroon. Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä Fortrentin nettotulos kasvoi 1,7 (0,8) miljoonaan euroon.

EUROPE CENTRAL

Europe Central -segmenttiin kuuluvat Puola, Tšekin tasavalta ja Slovakia. Ramirent on suurin konevuokrausalan yhtiö Europe Central -toimintamaissa. Ramirent tarjoaa tuotteita ja palveluita 58 toimipisteen kautta.

(MILJ. EUR JA %)	10-12/16	10-12/15	MUUTOS	1-12/16	1-12/15	MUUTOS
Liikevaihto	15,7	15,3	2,6 %	55,8	55,4	0,6 %
Vertailukelpoinen EBITA	2,3	0,8	183,4 %	4,4	3,3	33,8 %
Osuus liikevaihdosta, %	14,8 %	5,3 %		7,9 %	5,9 %	
Raportoitu EBITA	1,8	0,8	125,2 %	3,9	3,3	19,3 %
Osuus liikevaihdosta, %	11,7 %	5,3 %		7,0 %	5,9 %	
Vertailukelpoinen ROCE (%) R12				7,2 %	5,6 %	
Raportoitu ROCE (%) R12				6,4 %	5,6 %	

10-12/2016

Europe Central -segmentin raportoitu liikevaihto kasvoi 2,6 prosenttia ja 4,8 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna. Puolassa liikevaihtoon vaikuttivat positiivisesti kysynnän paraneminen Konevuokrauksen liiketoiminta-alueella ja neljännen neljänneksen suotuisat sääolosuhteet. Slovakiassa liikevaihdon kehitys neljänneksellä oli hyvää, kun taas Tšekin tasavallassa se oli heikkoa. Segmentin vertailukelpoinen EBITA-liiketulos kasvoi 2,3 (0,8) miljoonaan euroon. Vertailukelpoista EBITA-liiketulosta kasvattivat parantunut liikevaihdon jakauma ja hinnoittelu erityisesti Puolassa ja Slovakiassa. Lisäksi kannattavuutta tuki ensimmäiset tulokset uudelleenorganisoinneista, joilla tavoitellaan kustannustehokkuuden parantamista huolto- ja korjaustoiminnoissa, organisaatorakenteen yksinkertaistamista sekä myynnin uudelleensuuntaamista yhä enemmän kohti uusia kasvualueita. Osana toimenpiteitä segmentin työntekijämäärää vähennettiin neljänneksellä noin 40 työntekijällä, josta kirjattiin 0,5 miljoonaan euron uudelleenorganisointivaraus. Segmentin raportoitu EBITA-liiketulos parani 1,8 (0,8) miljoonaan euroon.

1-12/2016

Konevuokrausmarkkinoiden aktiviteetti parani vuoden loppua lähestyessä erityisesti Puolassa ja Slovakiassa. Rakentamisen määrän lasku vaikutti negatiivisesti Tšekin tasavallan konevuokrausmarkkinoihin.

Europe Central -segmentin raportoitu liikevaihto pysyi edellisvuoden tasolla, mutta kasvoi 3,7 prosenttia vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna. Konevuokrauksen liiketoiminta-alueella liikevaihto pysyi vakaana Puolassa, kasvoi Slovakiassa ja laski hieman Tšekin tasavallassa haastavamman markkinatilanteen seurauksena. Ratkaisuliiketoiminnan liikevaihdon kasvua tuki hyvä kehitys Puolan suurissa teollisuuden ratkaisuprojekteissa ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Segmentin vertailukelpoinen EBITA-liiketulos kasvoi 4,4 (3,3) miljoonaan euroon. Vertailukelpoinen EBITA-liiketulos parani Puolan suotuisan kehityksen ansiosta, mutta hidastui vuoden alku heijastui negatiivisesti kannattavuuteen Slovakian ja Tšekin tasavallan markkinoilla. Hinnoittelun parantuminen lähti tukemaan kannattavuutta vuonna 2016. Uudelleenjärjestelytoimenpiteet alkoivat parantaa kannattavuutta vuoden

2016 viimeisellä neljänneksellä. Raportoituun EBITA-liiketulokseen sisältyi 0,5 miljoonaa euron uudelleenjärjestelyvaraus. Raportoitu EBITA-liiketulos parani 3,9 (3,3) miljoonaa euroon.

HENKILÖSTÖ JA TOIMIPISTEET

Vuoden 2016 lopussa Ramirentin henkilöstömäärä (HTV) oli 2 686 (2 654). Ramirent jatkoi kehitystyötä työturvallisuuskulttuurin parantamiseksi konsernissa. Neljännellä neljänneksellä Ramirentin tapaturmataajuus (tapaturmat miljoonaa työtuntia kohden) kasvoi 8,6:een (6,9) ja tammi–joulukuussa se oli 9,3 (7,7).

HENKILÖSTÖ JA TOIMIPISTEET	HENKILÖSTÖ (HTV) 31.12.2016	HENKILÖSTÖ (HTV) 31.12.2015	TOIMIPISTEET 31.12.2016	TOIMIPISTEET 31.12.2015
SUOMI	519	455	56	56
RUOTSI	760	779	78	78
NORJA	397	401	42	42
TANSKA	138	139	13	13
EUROPE EAST	253	251	43	44
EUROPE CENTRAL	446	493	58	55
Konsernihallinto	173	136	–	–
YHTEENSÄ	2 686	2 654	290	288

MUUTOKSET KONSERNIN JOHTORYHMÄSSÄ

Tapio Kolunsarka aloitti Ramirent Oyj:n toimitusjohtajana 8.8.2016. Tapio Kolunsarkan nimityksestä tiedotettiin 23.2.2016. Tapio Kolunsarka on työskennellyt 1.5.2016 lähtien yhdessä edellisen toimitusjohtajan Magnus Rosénin kanssa, joka irtisanoutui 8.8.2016 jatkaakseen uraansa yhtiön ulkopuolella.

Ramirent tiedotti 18.8.2016 konsernin johtoryhmän rakenteen yksinkertaistamisesta. Ramirent-konsernin johtoryhmä koostuu jatkossa vain Executive Management Team (EMT) jäsenistä. Aikaisemmin konsernin johtoryhmä sisälsi EMT-jäsenten lisäksi Senior Vice Presidentit muodostaen laajennetun konsernin johtoryhmän (GMT). Samalla julkistettiin myös, että rekrytoitava uusi henkilöstöhallinnon (HR) Executive Vice President kuuluu jatkossa EMT:hen.

Ulrika Dunker (41) nimitettiin 30.11.2016 Executive Vice Presidentiksi vastualueenaan henkilöstöhallinto sekä Ramirent-konsernin johtoryhmän jäseneksi. Ulrika Dunker raportoi toimitusjohtaja Tapio Kolunsaralle. Ulrika Dunker aloitti tehtävässään katsauskauden jälkeen 6.2.2017.

Konsernin uuden johtoryhmän (EMT) kokoonpano on seuraava:

Tapio Kolunsarka, toimitusjohtaja
 Pierre Brorsson, EVP ja talousjohtaja
 Ulrika Dunker, EVP, Henkilöstöhallinto
 Øyvind Emblem, EVP, Norja
 Mikael Kämpe, EVP, Suomi
 Dino Leistschneider, EVP, Kalusto ja hankinnat
 Heiki Onton, EVP, Baltian maat ja Europe Central
 Jonas Söderkvist, EVP, Ruotsi ja Tanska

KAUPANKÄYNTI OSAKKEILLA

Ramirent Oyj:n markkina-arvo vuoden 2016 lopussa oli 803,3 (701,1) miljoonaa euroa. Markkina-arvo ilman

yhtiön omia osakkeita oli 796,3 (694,9) miljoonaa euroa. Osakkeen päätöskurssi katsauskauden lopussa oli 7,39 (6,45) euroa. Kauden tammi–joulukuun korkein noteeraus oli 7,91 (8,29) euroa ja alin 5,05 (6,03) euroa. Kaupankäynnillä painotettu osakkeen keskihinta oli 6,51 (6,90) euroa.

Tammi–joulukuussa osakkeen vaihto oli yhteensä 361,7 (269,3) miljoonaa euroa, eli 55 577 242 (38 995 876) vaihdettua osaketta, mikä vastaa 51,6 prosenttia (35,9 %) Ramirentin ulkona olevista osakkeista. Keskimääräinen päivittäinen vaihto osakkeella oli 219 673 (155 362) kappaletta, mikä vastaa 1 429 797 (1 072 908) euron päivittäistä keskimääräistä volyyymia.

Vuoden 2016 lopussa Ramirent Oyj:n osakepääoma oli 25,0 miljoonaa euroa ja ulkona olevien osakkeiden määrä oli 107 749 314 (107 736 679) kappaletta. Ramirent Oyj:lla oli hallussaan 948 014 (960 649) yhtiön omaa osaketta eli 0,87 prosenttia (0,88 %) kaikista osakkeista. Vuoden 2016 aikana ei hankittu yhtiön omia osakkeita.

Ramirent Oyj vastaanotti 19.8.2016 liputusilmoituksen Nordstjernan AB:lta, minkä mukaan yhtiön omistusosuus Ramirent Oyj:ssa on laskenut alle 25 prosentin rajan.

Ramirent Oyj vastaanotti 27.9.2016 liputusilmoituksen Nordea Funds Oy:n hallinnoimilta rahastoilta, minkä mukaan rahastojen omistusosuus Ramirent Oyj:ssa on laskenut alle 5 prosentin rajan.

PITKÄN AIKAVÄLIN KANNUSTINOHJELMA 2016

Ramirentin hallitus hyväksyi 11.2.2016 uuden osakepohjaisen kannustinjärjestelmän yhtiön johdolle. Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2016–2018 perustuu konsernin kumulatiiviseen taloudelliseen tulokseen (Economic Profit) ja yhtiön osakkeen kokonaistuottoon (Total Shareholder Return, TSR). Ansaintajakson 2016–2018 perusteella maksettava enimmäispalkkio vastaa yhteensä enintään 484 168 Ramirent Oyj:n osakkeen arvoa (sisältäen myös rahana maksettavan osuuden).

PITKÄN AIKAVÄLIN KANNUSTINOHJELMA 2017

Ramirent Oyj:n hallitus hyväksyi 14.12.2016 uuden viivästetyn kannustinjärjestelmän (Deferred Incentive Plan, DIP) vuodelle 2017. Uuden järjestelmän tavoitteena on tukea maksimaalisesti yhtiön lyhyen aikavälin päätavoitetta parantaa EBITA-liiketulosta ja tarjota avainhenkilöille kilpailukykyinen sekä sitouttava palkkiojärjestelmä. Vuoden 2017 järjestelmä vastaa samaa tarkoitusta kuin aiempien vuosien nk. pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät. Uudessa järjestelmässä on yksi ansaintakausi, joka on kalenterivuosi 2017 sekä kahden vuoden odotusjakso, jonka jälkeen mahdollinen palkkio maksetaan rahana vuonna 2020. Kannustinjärjestelmää on laajennettu kattamaan noin 120 yhtiön avainhenkilöä sisältäen konsernin johtoryhmän jäsenet.

Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintakaudelta 2017 perustuu osallistujan lyhyen aikavälin kannustintavoitteisiin. Lisäksi osakkeenomistajien ja konsernin johtoryhmän tavoitteiden yhtenäistämiseksi järjestelmän kokonaistuottoon vaikuttaa myös yhtiön osakkeen tuotto (Total Shareholder Return, TSR) ansaintakaudella 2017 sekä kahden vuoden odotusjakson aikana. Viivästetyn kannustinjärjestelmän 2017 perusteella maksettava enimmäispalkkio käteisenä vuonna 2020 on yhteensä 3,7 miljoonaa euroa.

VUODEN 2013 OSAKEPOHJAISEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Ramirentin hallitus päätti 10.2.2016 omien osakkeiden luovutuksesta liittyen vuoden 2013 osakepohjaisen kannustinjärjestelmän täytäntöönpanoon. Omia osakkeita luovutettiin maksutta yhteensä 12 635 osaketta suunnitelman ehtojen mukaisesti niille konsernin avainhenkilöille, jotka osallistuvat osakepohjaiseen

kannustinjärjestelmään. Luovutettujen osakkeiden arvo 88 950 euroa kirjattiin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET 2016

Ramirent Oyj:n varsinainen yhtiökokous 2016, joka pidettiin 17.3.2016, vahvisti vuoden 2015 tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden. Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti 0,40 euron osakohtainen osinko maksettiin osakkeenomistajille huhtikuussa 2016.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten lukumääräksi seitsemän. Yhtiökokous valitsi uudelleen hallitukseen sen nykyiset jäsenet: Kevin Appleton, Kaj-Gustaf Bergh, Anette Frumerie, Ulf Lundahl, Tobias Lönnevall, Mats O Paulsson ja Susanna Renlund. Hallituksen toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun. Järjestäytymiskokouksessa hallitus valitsi Ulf Lundahlin jatkamaan hallituksen puheenjohtajana ja Susanna Renlundin varapuheenjohtajana.

Yhtiökokous päätti hallituksen jäsenten palkkioksi seuraavat: Hallituksen puheenjohtajalle 3 800 euroa/kk ja lisäksi maksetaan 1 600 euron suuruinen palkkio kokouksista; hallituksen varapuheenjohtajalle 2 500 euroa/kk ja lisäksi maksetaan 1 300 euron suuruinen palkkio kokouksista; ja muille hallituksen jäsenille 2 250 euroa/kk ja lisäksi maksetaan 1 000 euron palkkio kokouksista.

Tilintarkastajaksi valittiin uudelleen PricewaterhouseCoopers Oy ("PwC") toimikaudeksi, joka kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun. Vastuunalaisena tilintarkastajana toimii KHT Ylva Eriksson.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen esityksen mukaisesti hallituksen päättämään enintään 10 869 732 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Valtuutus omien osakkeiden hankkimisesta on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen asti. Lisäksi yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 10 869 732 uuden osakkeen antamisesta ja/tai enintään 10 869 732 yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta. Valtuutus on voimassa 17.3.2021 asti.

Yhtiökokouksen pöytäkirja on luettavissa yhtiön nettisivuilla osoitteessa www.ramirent.com.

PITKÄN AIKAVÄLIN STRATEGISET PAINOPISTEALUEET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Ramirent-konsernin pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet ja strategiset painopistealueet pysyvät ennallaan. Konevuokrauksen liiketoiminta-alueeseen keskitytään kuitenkin yhä vahvemmin. Kattava strategian päivitystyö toteutetaan vuoden 2017 aikana.

STRATEGISET PAINOPISTEALUEET

1. Erinomainen asiakaspalvelu ja tehokkuus Konevuokrauksessa

Konevuokrauksen liiketoiminta-alue on Ramirentin liiketoiminnan perusta. Tavoitteenamme on täyttää asiakkaiden konevuokraus -ja palvelutarpeet sujuvasti sekä kustannustehokkaasti. Konevuokrauksessa Ramirent tavoittelee kannattavaa kasvua erinomaisen asiakaspalvelun ja tehokkuuden kautta kehittämällä myyntikanavia, hinnoittelua sekä varmistamalla kustannusjohtajuuden.

2. Asiakkaiden liiketoiminnan yksinkertaistaminen Ratkaisuliiketoiminnan kautta

Ratkaisuliiketoiminnassa tavoitteenamme on luoda arvoa asiakkaalle koko projektin elinkaaren ajalle siirtämällä projektivastuuta useilta toimittajilta yhdelle organisaatiolle. Näin saavutetaan kustannussäästöjä, lyhyempiä toimitusaikoja, pienennetään riskejä ja parannetaan työmaiden tuottavuutta.

Ratkaisuliiketoiminnan liiketoiminta-alue tarjoaa Ramirentille tilaisuuden kilpailijoista erottautumiseen ja mahdollistaa pitkäaikaisten kumppanuuksien luonnin asiakkaiden kanssa.

3. Siirtokelpoiset tilaratkaisut -liiketoiminnan rakentaminen

Siirtokelpoisten tilaratkaisujen liiketoiminta-alue tarjoaa kasvumahdollisuuksia Ramirentille sekä nykyisissä että uusissa asiakkuuksissa. Ramirentin tavoitteena on kasvaa teollisuuden sektorilla korkealuokkaisissa majoitus- ja toimitilaratkaisuissa. Julkisella sektorilla Ramirentin tavoittelee kasvua erilaisiin tarpeisiin suunnitelluilla tilaratkaisuilla päiväkoteille, kouluille ja terveystalouksille.

4. Kaluston ja toimitusketjun optimointi

Ramirentilla on lisäksi mahdollisuuksia tukea kannattavaa kasvua optimoimalla toimituksia, tehokkuutta ja palvelua kalusto- ja toimitusketjuhallinnan alueilla.

5. Synergiahyötyjen realisoiminen yhteisen toimintamallin kautta

Ramirentin tavoitteena on hyödyntää One Ramirent -toimintamallin synergiaedut ollakseen kilpailijoita vahvempi ja kustannustehokkaampi.

PITKÄN AIKAVÄLIN TALOUDELLISET TAVOITTEET

Ramirentin taloudelliset tavoitteet, jotka tukevat kannattavan kasvun strategiaa ovat:

- Vuotuinen liikevaihdon kasvu 2 prosenttiyksikköä yli BKT kasvun
- Tilikauden oman pääoman tuotto (ROE %) 12 prosenttia
- Nettovelan suhde käyttökatteeseen (EBITDA) alle 2,5x jokaisen tilikauden lopussa
- Osingonjakosuhte vähintään 40% nettotuloksesta

RISKIENHALLINTA JA LIKETOIMINNAN RISKIT

Riskit ovat tapahtumia tai olosuhteita, jotka toteutuessaan voivat vaikuttaa Ramirentin tavoitteiden saavuttamisen todennäköisyyteen myönteisesti tai kielteisesti. Ramirentin riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa toiminnan jatkuvuus ja tavoitteiden saavuttaminen.

Ramirentin hallitus hyväksyy riskienhallintapolitiikan. Riskienhallinnan prosessi on jatkuva. Riskien arviointeja suoritetaan säännöllisesti osana liiketoiminnan suunnittelua ja raportointi hallitukselle tapahtuu vuosineljänneksittäin. Olennainen osa Ramirentin riskienhallintaa on ylläpitää ja kehittää toimivaa vakuutusosuutta kalustoon liittyen. Konserni vakuuttaa henkilöstöriskit, taloudelliset riskit, toiminnalliset riskit ja vahinkoriskit, jotka riskienhallintatoimenpiteiden jälkeen ylittävät konsernin riskinottohalun ja jotka voidaan kustannustehokkaasti vakuuttaa.

Ramirentin riskienhallintapolitiikkaa on kehitetty perustuen COSO ERM-viitekehykseen, ISO 31000 ”Riskienhallinta – Periaatteet ja ohjeet” – standardiin ja yritysten hallinnointijärjestelmien parhaisiin käytäntöihin. Riskienhallintapolitiikalla on suora yhteys muihin Ramirentin politiikkoihin mukaan lukien sisäisen valvonnan politiikkaan, jota kehitettiin myös perustuen COSO 2013 -viitekehykseen.

Seuraavassa on kuvattu avainriskit, joille Ramirent ja sen osakkeenomistajat voivat altistua.

Muutokset asiakassektorien kysynnässä saattavat vaikuttaa Ramirentin liiketoimintaan ja yhtiön taloudelliseen asemaan. Muutokset voivat liittyä esimerkiksi talouden sykleihin, asiakasyritysten strategioiden muutoksiin, tuotevaatimuksiin tai ympäristöasioihin. Ramirent pyrkii vähentämään riskejä pyrkimällä pidempiin sopimuskausiin ja ylläpitämällä laajaa asiakaskuntaa kattaen eri toimialoja laajasti, vaikkakin rakentamisen toimiala on edelleen suurin yksittäinen asiakassektori.

Ramirent toimii hyvin kilpaillussa toimintaympäristössä ja nykyiset kilpailijat tai uudet markkinoille pyrkivät yritykset voivat ryhtyä toimenpiteisiin kilpailuedun saavuttamiseksi suhteessa Ramirentiin. Ramirent keskittyy aktiiviseen myyntityöhön, kaluston saatavuuteen ja kilpailukykyiseen tuote- ja palvelutarjontaan.

Ramirent toimii joustavasti tarjoamalla yleisiä vuokrauspalveluja yksittäisestä tuotteesta asiakkaan projektin koko kaluston hallintaan sekä tarjoamalla teknistä tukea ja paikallista läsnäoloa. Ramirent jatkaa panostuksia henkilöstön kouluttamiseen ja kehittää projektinhallinnan työkaluja, jotta projektit voidaan viedä läpi ammattimaisesti ja kustannustehokkaasti.

Ramirent on luonut yhtenäisen kalustorakenteen. Ramirent on tunnistanut mahdollisuuksia kannattavan kasvun tukemiseksi kalustovirtojen ja kalustohallinnan tehokkuuden ja palvelutason sekä toimitusketjun optimoinnin kautta. Ramirent tavoittelee tämän saavuttamista optimoimalla tuotevalikoimaansa, tasapainottamalla kysyntää ja tarjontaa sekä maksimoimalla kaluston saatavuutta niin, että samalla voidaan vähentää toiminnan kustannuksia.

Ramirentin toiminnot ovat riippuvaisia ulkoisista, sisäisistä ja integroiduista IT-palveluista ja ratkaisuista. Ramirent pyrkii käyttämään luotettavia tietotekniikka- ja tietoturvaratkaisuja voidakseen välttää käyttökatkot, tietojen häviämisen tai tietojen luottamuksellisuuden tai käytettävyyden heikentymisen.

Ramirent-konsernin yhtiöillä on yhteiset perusprosessit, infrastruktuuri ja tietyssä määrin yhteiset liiketoimintajärjestelmät. Tämän perustan kautta Ramirentin on tarkoitus hyödyntää synergioita ja luoda vakautta, ollen kuitenkin joustava sopeutuen tilanteisiin kaikilla markkinoillaan. Ramirent jatkaa johtamiskulttuurinsa kehittämistä sekä edistää toiminnan jatkuvaa parantamista, joka luo lopulta arvoa konsernille ja sen asiakkaille.

Toiminnasta erilaisilla markkinoilla seuraa riskejä liittyen paikallisten lakien ja säädösten noudattamiseen, mikä otetaan huomioon laadittaessa yhtenäisiä toimintaperiaatteita. Hajautetusta organisaatiosta johtuen Ramirentin liiketoimintayksiköiden luonne on itsenäinen. Liiketoiminnan hallinta tällaisessa organisaatiossa asettaa raportoinnille ja valvonnalle vaatimuksia, jotka saattavat muodostua haastaviksi organisaatiolle ja jotka voivat vaikeuttaa konsernijohdon toimenpiteiden nopeaa täytäntöönpanoa liiketoimintayksiköissä olosuhteiden muuttuessa. Ramirent on kehittänyt konserniohjeistuksiin liittyvää viestintää ja koulutusta sekä jatkaa raportoinnin laadun kehittämistä.

Whistleblowing-järjestelmä on julkaistu konsernin ja kaikkien toimintamaiden verkkosivuilla sekä intranetissä kannustamaan työntekijöitä ja kolmansia osapuolia raportoimaan mahdollisista väärinkäytöksistä. Kaikki raportoidut asiat tutkitaan ja väärinkäytöksiin syylliset henkilöt saatetaan vastuuseen.

Ramirentiin kohdistuu tiettyjä taloudellisia riskejä, kuten valuuttariski, korkoriski sekä maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskit. Ramirentin taloudellisten riskien hallinta pyrkii varmistamaan riittävän rahoituksen toiminnallisille tarpeille ja minimoimaan rahoituskulut sekä vaikutukset valuuttakurssien ja korkojen vaihtelusta sekä muiden taloudellisten riskien vaikutuksista mahdollisimman kustannustehokkaasti. Valuuttakurssien vaihtelu voi vaikuttaa merkittävästi Ramirentin taloudelliseen tulokseen. Valuuttakurssien vaihtelun vaikutus näkyy, kun euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden liikevaihto ja taloudellinen tulos muunnetaan euromääräisiksi. Valuuttakurssien muutokset voivat parantaa tai heikentää liikevaihtoa tai tulosta. Suojaustoimenpiteet hoidetaan keskitetysti konsernin rahoitusosaston toimesta.

Luottoriskillä tarkoitetaan mahdollisuutta, että asiakas ei täytä sitoumuksiaan Ramirentiä kohtaan. Ramirentin liiketoimintayksiköt vastaavat myyntitoimintaansa liittyvistä luottoriskeistä ja arvioivat

asiakkaidensa luottokelpoisuuden ottamalla huomioon asiakkaan taloudellisen aseman, asiakshistorian ja muut asiaan vaikuttavat tekijät. Tarvittaessa luottoriskejä pienennetään ennakkomaksujen, talletusten, remburssien ja kolmannen osapuolen myöntämien vakuuksien avulla. Ramirentin asiakkaisiin liittyvät luottoriskit ovat hajautuneet, koska asiakasmäärä on suuri.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Ramirentin hallitus on päättänyt 16.2.2017 vuoden 2014 osakepohjaisen kannustinjärjestelmän täytäntöönpanosta. Ramirent Oyj:n omia osakkeita luovutetaan maksutta yhteensä 18 920 suunnitelman ohjelman ehtojen mukaisesti niille avainhenkilöille, jotka osallistuivat vuoden 2014 pitkän aikavälin osakepohjaiseen kannustinjärjestelmään.

Lisäksi yhteensä 228 344 Ramirent Oyj:n omaa osaketta luovutetaan maksutta Ramirentin tytäryhtiö Safety Solutions Jonsereids AB:n johdolle osana vähemmistöosakkuuden kauppahintaa.

Osakkeiden suunnatun luovutuksen jälkeen yhtiön hallussa on yhteensä 700 750 omaa osaketta.

RAMIRENTIN OHJEISTUS VUODELLE 2017

Ramirent arvioi, että vuonna 2017 vertailukelpoinen EBITA-liiketulos kasvaa vuoden 2016 tasolta.

HALLITUKSEN EHDOTUS JAKOKELPOISTEN VAROJEN KÄYTÖSTÄ

Emoyhtiön jakokelpoiset varat 31.12.2016 olivat 270 801 022,76 euroa, josta vuoden 2016 tilikauden tulos on -545 151,16.

Hallitus esittää vuoden 2017 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2016 jaetaan osinkoa 0,40 (0,40) osaketta kohti 31.12.2016 vahvistetun taseen perusteella. Ehdotettu osinko maksetaan osakkeenomistajille, jotka on rekisteröity Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään osakerekisteriin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Osinko esitetään maksettavaksi kahdessa 0,20 euron erässä, joista ensimmäisen täsmäytyspäivä on 20.3.2017 ja toisen täsmäytyspäivä 18.9.2017. Jos esitys hyväksytään, ensimmäisen erän maksupäivän arvioidaan olevan 4.4.2017 osakkeenomistajille, jotka on rekisteröity Euroclear Finland Oy:n rekisteriin ja 5.4.2017 osakkeenomistajille, jotka on rekisteröity Euroclear Sweden AB:n rekisteriin. Toinen erä arvioidaan maksettavan 3.10.2017 ja vastaavasti 4.10.2017. Hallitus on valtuutettu asettamaan uuden osingon täsmäytyspäivän ja maksupäivän toiselle erälle mikäli säädökset liittyen Suomen arvo-osuusjärjestelmään muuttuvat tai muuten niin vaaditaan ennen toisen osinkoerän maksua. Osinkoehdotus vastaa 195 prosentin (111 %) osingonjakosuhdetta vuodelta 2016, mikä on yli Ramirentin pitkän aikavälin taloudellisen tavoitteen jakaa vähintään 40 % nettotuloksesta osinkoina. Ehdotettua osinkoa ei ole kirjattu vuoden 2016 tilinpäätökseen. Vuonna 2016 maksettiin 0,40 euron osakekohtainen osinko, joka oli yhteensä 43 099 725,60 euroa.

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

Ramirent on laatinut selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmistä vuodelta 2016. Selvitys on laadittu erillisenä kertomuksena ja se sisältyy Ramirentin vuoden 2016 tilinpäätökseen ja on saatavana yhtiön kotisivuilla www.ramirent.com.

YHTIÖKOKOUS 2017

Ramirentin varsinainen yhtiökokous 2017 pidetään 16.3.2017 kello 10.00 Finlandia-talolla, osoitteessa Mannerheimintie 13e, Helsinki, Suomi. Kokoukseen ilmoittautuneiden vastaanottaminen ja äänestyslippujen jakaminen aloitetaan kello 9.00.

TULEVAISUUTTA KOSKEVAT ARVIOT

Tämän katsauksen lausumat, jotka eivät ole historiallisia tosiasioita ja joihin kuuluvat rajoituksetta lausumat yleisen taloudellisen ja markkinatilanteen kehityksen odotuksista, asiakastoimialojen kannattavuudesta ja investointihalukkuudesta, yhtiön kasvusta, kehityksestä ja kannattavuudesta, säästötoimenpiteistä, valuuttakurssien ja korkotason vaihtelusta, vireillä olevien ja tulevien yrityshankintojen ja uudelleenjärjestelyjen menestyksellisyydestä, sekä lausumat, joita edeltävät sanat ”uskoo”, ”odottaa”, ”ennakoi”, ”ennustaa” ja vastaavat ilmaisut, ovat tulevaisuutta koskevia lausumia. Tällaiset lausumat perustuvat tämänhetkisiin odotuksiin ja tällä hetkellä tiedossa oleviin tosiasioihin. Siksi niihin sisältyy riskejä ja epävarmuustekijöitä, joiden johdosta todelliset tulokset voivat erota merkittävästi yhtiön tällä hetkellä odottamista tuloksista. Strategiaprosessin yhteydessä Ramirentin hallitus on arvioinut taloudellisten tavoitteiden muutostarvetta. Muutokset taloudellisissa tavoitteissa julkaistaan pörssitiedotteella. Pohjautuen taloudellisiin tavoitteisiin ja markkinanäkymiin, Ramirent julkaisee näkymät tilikaudelle sekä tilinpäätöstiedotteessa että osavuosikatsauksissa. Näkymät julkaistaan koko vuodelle, mutta ei koskien yhtä vuosineljännestä.

TAULUKOT

Tämä osavuosikatsaus on laadittu IAS 34 Osavuosikatsaukset -standardin mukaisesti. Konsernin 31.12.2015 päättyneen tilikauden tilinpäätöksen laskentaperiaatteita on sovellettu lukuun ottamatta 1.1.2016 käyttöön otettuja uusia ja uudistettuja IFRS standardeja.

Konsolidoidut tilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina, jollei toisin ole ilmoitettu. Pyörityksistä johtuen yksittäisten lukujen summa voi erota yhteenlasketusta luvusta.

Tämän tilinpäätöstiedotteen taloudellisia tietoja ei ole tilintarkastettu.

KONSERNIN TULOSLASKELMA	10-12/16	10-12/15	1-12/16	1-12/15
(EUR 1 000)				
Tuotot konevuokrauksesta	112 304	104 133	417 168	397 810
Tuotot liitännäispalveluista	60 766	58 739	222 616	214 335
Koneiden ja laitteiden myyntituotot	7 405	7 585	25 380	23 463
LIKEVAIHTO	180 475	170 457	665 164	635 608
Materiaalit ja palvelut	-67 234	-66 654	-245 875	-238 499
MYYNTIKATE	113 240	103 803	419 288	397 109
Liiketoiminnan muut tuotot	369	1 678	2 297	7 300
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-43 319	-39 232	-164 950	-151 383
Liiketoiminnan muut kulut	-23 317	-22 725	-88 894	-85 519
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	887	203	1 309	543
Poistot ja arvonalentumiset	-28 660	-29 152	-130 697	-110 110
LIKETULOS (EBIT)	19 201	14 574	38 353	57 941
Rahoitustuotot	909	2 847	9 179	13 045
Rahoituskulut	-3 949	-4 716	-19 428	-24 131
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-3 039	-1 868	-10 249	-11 086
TULOS ENNEN VEROJA (EBT)	16 162	12 706	28 104	46 855
Tuloverot	-3 769	-1 379	-6 273	-8 057
KATSAUSKAUDEN TULOS	12 392	11 326	21 832	38 797
Katsauskauden tuloksen jakautuminen:				
Emoyhtiön omistajille	12 542	11 467	22 081	38 975
Määräysvallattomille omistajille	-150	-141	-249	-178
YHTEENSÄ	12 392	11 326	21 832	38 797
Osakekohtainen tulos (EPS) emoyhtiön omistajien osuudesta tilikauden tuloksesta				
Laimentamaton (EUR)	0,12	0,11	0,20	0,36
Laimennettu (EUR)	0,12	0,11	0,20	0,36

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA	10-12/16	10-12/15	1-12/16	1-12/15
(EUR 1 000)				
KATSAUSKAUDEN TULOS	12 392	11 326	21 832	38 797
Muut laajan tuloksen erät:				
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:				
Etuus pohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät, netto verojen jälkeen	1 554	1 007	-940	1 007

Erät, jotka voidaan siirtää myöhemmin tulosvaikutteisiksi:				
Muuntoerot	-180	2 684	-3 285	-769
Rahavirran suojaukset, netto verojen jälkeen	516	119	323	211
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten muista laajan tuloksen eristä	1 173	-1 740	3 348	-2 033
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-	-1	-	-6
YHTEENSÄ	1 509	1 062	385	-2 597
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT YHTEENSÄ	3 063	2 068	-555	-1 590
KATSAUSKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ	15 455	13 395	21 277	37 207
Katsauskauden laajan tuloksen jakautuminen:				
Emoyhtiön omistajille	15 605	13 536	21 526	37 386
Määräysvallattomille omistajille	-150	-141	-249	-178
YHTEENSÄ	15 455	13 395	21 277	37 207

KONSERNIN TASE	31.12.2016	31.12.2015
(EUR 1 000)		
VARAT		
PITKÄAIKAISET VARAT		
Liikearvo	138 499	139 656
Muut aineettomat hyödykkeet	29 668	46 361
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	495 334	425 645
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	8 082	4 296
Pitkäaikaiset saamiset	13 751	15 277
Myytavissä olevat rahoitusvarat	101	134
Laskennalliset verosaamiset	578	852
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	686 013	632 221
LYHYTAIKAISET VARAT		
Vaihto-omaisuus	11 194	15 912
Myynti- ja muut saamiset	124 428	117 450
Tuloverosaamiset	6 850	4 420
Rahavarat ja muut rahoitusvarat	1 570	571
LYHYTAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	144 041	138 353
VARAT YHTEENSÄ	830 054	770 574
OMA PÄÄOMA JA VELAT		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	25 000	25 000
Arvonmuutosrahasto	-443	-770
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	113 951	113 862
Kertyneet voittovarot	136 979	141 819
Tilikauden tulos	22 081	38 975
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	297 568	318 886
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	199
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	297 568	319 085
PITKÄAIKAISET VELAT		
Laskennalliset verovelat	47 427	49 183
Eläkeveloitteet	20 005	18 009

Pitkäaikaiset varaukset	589	2 234
Pitkäaikaiset korolliset velat	186 991	183 220
Muut pitkäaikaiset velat	4 749	9 446
PITKÄAIKAISET VELAT YHTEENSÄ	259 762	262 091
LYHYTAIKAISET VELAT		
Ostovelat ja muut velat	108 579	87 532
Lyhytaikaiset varaukset	1 834	920
Tuloverovelat	1 885	2 740
Lyhytaikaiset korolliset velat	160 426	98 206
LYHYTAIKAISET VELAT YHTEENSÄ	272 724	189 398
VELAT YHTEENSÄ	532 486	451 489
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	830 054	770 574

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA	10-12/16	10-12/15	1-12/16	1-12/15
(EUR 1 000)				
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRRRAT				
Tulos ennen veroja (EBT)	16 162	12 706	28 104	46 855
Oikaisut				
Poistot ja arvonalentumiset	28 660	29 152	130 697	110 110
Oikaisu vuokrauskäytössä olleen kaluston myynnistä saatuihin maksuihin	2 791	2 446	8 992	9 023
Rahoitustuotot ja -kulut	3 039	1 868	10 249	11 086
Muut oikaisut	3 700	-1 387	306	-8 184
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	54 352	44 785	178 348	168 890
Käyttöpääoman muutos				
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	994	12 340	-10 377	-9 903
Vaihto-omaisuuden muutos	575	1 229	1 711	-3 776
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	-1 835	-9 709	15 280	2 658
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	54 086	48 645	184 962	157 868
Maksetut korot	-245	-1 251	-8 024	-8 858
Saadut korot	292	97	826	543
Maksetut välittömät verot	3 016	-2 481	-9 815	-13 227
LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA	57 150	45 009	167 951	136 327
INVESTOINTIEN RAHAVIRRRAT				
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden hankinnat, netto saatujen rahavarojen jälkeen	-710	-5 784	-835	-11 984
Investoinnit osakkuus- ja yhteisyrityksiin	-	-	-	-736
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin (vuokrakalusto)	-33 721	-30 638	-165 836	-123 766
Investoinnit muihin aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-11 968	-2 107	-21 716	-3 527
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-1 062	-2 465	-3 256	-6 371
Pitkäaikaisten aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnistä saadut maksut (ilman vuokrauskaluston myyntejä)	460	188	579	410
Tuotot sijoitusten myynnistä	-	-	-	750
Lainasaamisten lisäys, vähennys ja muut muutokset	870	1 139	2 340	2 389

Tuotot osakkuusyhtiöiden myynnistä	84	-	84	-
Saadut osingot investoinneista	31	-	31	182
INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	-46 016	-39 666	-188 609	-142 654
RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT				
Maksetut osingot	-	-	-43 100	-43 095
Muutokset tytäryhtiöiden omistusosuuksissa	-	-	-1 441	-5 475
Lyhytaikaisten lainojen nostot ja takaisinmaksut	-18 764	-7 905	70 181	71 605
Pitkäaikaisten lainojen nostot	75 162	-	87 561	-
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-70 356	-	-91 543	-19 267
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	-13 957	-7 905	21 658	3 768
RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS TILIKAUDEN AIKANA				
Rahavarat katsauskauden alussa	4 393	3 133	571	3 129
Rahavarojen muutos	-2 823	-2 562	999	-2 559
Rahavarat katsauskauden lopussa	1 570	571	1 570	571

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

(EUR 1 000)	Osake- pääoma	Arvon- muutos- rahasto	Svop rahasto	Muunto- erot	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	Määräys- vallat- tomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.2015	25 000	-976	113 767	-35 712	222 220	324 299	693	324 992
Muuntoerot	-	-	-	-769	-	-769	-	-769
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-	-	-	-	1 007	1 007	-	1 007
Rahavirran suojaukset	-	211	-	-	-	211	-	211
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten muista laajan tuloksen eristä	-	-	-	-2 033	-	-2 033	-	-2 033
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-	-6	-	-	-	-6	-	-6
Tilikauden tulos	-	-	-	-	38 975	38 975	-178	38 797
KAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ	-	206	-	-2 802	39 982	37 386	-178	37 207
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-115	-115	-	-115
Omien osakkeiden luovutus	-	-	95	-	-	95	-	95
Osingonjako	-	-	-	-	-43 095	-43 095	-	-43 095
Tytäryrityksistä omistettujen osuuksien muutokset	-	-	-	-	316	316	-316	0
LIIKETOIMET OMISTAJIEN KANSSA YHTEENSÄ	-	-	95	-	-42 894	-42 799	-316	-43 115
OMA PÄÄOMA 31.12.2015	25 000	-770	113 862	-38 514	219 309	318 886	199	319 085
Muuntoerot	-	5	-	-3 290	-	-3 285	-	-3 285
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-	-	-	-	-940	-940	-	-940
Rahavirran suojaukset	-	323	-	-	-	323	-	323
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten muista laajan tuloksen eristä	-	-	-	3 348	-	3 348	-	3 348
Tilikauden tulos	-	-	-	-	22 081	22 081	-249	21 832
KAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ	-	328	-	57	21 141	21 526	-249	21 277
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	217	217	-	217
Omien osakkeiden luovutus	-	-	89	-	-	89	-	89
Osingonjako	-	-	-	-	-43 100	-43 100	-	-43 100

Määräysvallattomien omistajien osuus yrityshankinnasta	-	-	-	-	-50	-50	50	-
LIIKETOIMET OMISTAJIEN KANSSA YHTEENSÄ	-	-	89	-	-42 933	-42 844	50	-42 793
OMA PÄÄOMA 31.12.2016	25 000	-433	113 951	-38 457	197 517	297 568	-	297 568

TALOUDELLISET TUNNUSLUVUT	10-12/16	10-12/15	1-12/16	1-12/15
(milj. EUR)				
Liikevaihto	180,5	170,5	665,2	635,6
Liikevaihdon muutos, %	5,9 %	6,1 %	4,6 %	3,6 %
Käyttökate (EBITDA)	47,9	43,7	169,0	168,1
Osuus liikevaihdosta, %	26,5 %	25,7 %	25,4 %	26,4 %
EBITA-liiketulos	21,2	16,8	59,2	66,8
Osuus liikevaihdosta, %	11,7 %	9,9 %	8,9 %	10,5 %
Liiketulos (EBIT)	19,2	14,6	38,4	57,9
Osuus liikevaihdosta, %	10,6 %	8,5 %	5,8 %	9,1 %
Tulos ennen veroja (EBT)	16,2	12,7	28,1	46,9
Osuus liikevaihdosta, %	9,0 %	7,5 %	4,2 %	7,4 %
Emoyhtiön omistajille kuuluva katsauskauden tulos	12,5	11,5	22,1	39,0
Osuus liikevaihdosta, %	6,9 %	6,7 %	3,3 %	6,1 %
Bruttoinvestoinnit	47,0	42,0	190,8	139,2
Osuus liikevaihdosta, %	26,0 %	24,6 %	28,7 %	21,9 %
Sitoutunut pääoma kauden lopussa			645,0	600,5
Sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE), % (R12)			6,2 %	10,0 %
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), % (R12) ¹⁾			6,4 %	10,1 %
Oman pääoman tuotto (ROE), % (R12)			7,2 %	12,1 %
Korolliset velat			347,4	281,4
Nettovelka			345,8	280,9
Nettovelka/EBITDA (R12)			2,0x	1,7x
Nettovelkaantumisaste, %			116,2 %	88,0 %
Omavaraisuusaste, %			35,9 %	41,4 %
Henkilöstö, keskimäärin kauden aikana			2 706	2 639
Henkilöstö kauden lopussa (FTE)			2 686	2 654

1) Sijoitetun pääoman tuoton (ROI) laskentakaavaa on muutettu vuoden 2016 alussa. Uudessa sijoitetun pääoman tuoton laskentakaavassa valuuttakurssieroja ei sisällytetä tunnusluvun osoittajaan. Vertailukauden luvut on muutettu vastaavasti.

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT	10-12/16	10-12/15	1-12/16	1-12/15
Tulos/osake, laimennettu, EUR	0,12	0,11	0,20	0,36
Tulos/osake, laimentamaton, EUR	0,12	0,11	0,20	0,36
Oma pääoma/osake, kauden lopussa, laimennettu, EUR			2,76	2,96
Oma pääoma/osake, kauden lopussa, laimentamaton EUR			2,76	2,96
Osakekohtainen osinko, EUR			0,40	0,40
Osinko / tulos, %			195 %	111 %
Efekttiivinen osinkotuotto, %			5,4 %	6,2 %
Hinta / tulos -suhde (P/E) ¹⁾			36,1	17,8
Osakkeen ylin kurssi, EUR			7,91	8,29

Osakkeen alin kurssi, EUR		5,05	6,03
Osakkeen keskimurssi, EUR		6,51	6,90
Osakkeen kurssi kauden lopussa, EUR		7,39	6,45
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. EUR		796,3	694,9
Osakkeiden vaihto (1 000 kpl)		55 577,2	38 995,9
Osakkeiden vaihto osakekannan kokonaismäärästä, %		51,1 %	35,9 %
Osakemäärä, painotettu keskiarvo, laimennettu		107 747 243	107 734 564
Osakemäärä, painotettu keskiarvo, laimentamaton		107 747 243	107 734 564
Osakemäärä, kauden lopussa, laimennettu		107 749 314	107 736 679
Osakemäärä, kauden lopussa, laimentamaton		107 749 314	107 736 679

1) Rullaava 12 kuukautta

OSAVUOSIKATSAUKSEN LIITETIEDOT

Segmenttiedot

Segmenttien tiedot on esitelty IFRS-laskentaperiaatteiden mukaisesti. Liiketuloksen alapuolisia eriä, rahoituseriä ja veroja, ei kohdisteta segmenteille.

LIIVEVAIHTO	10-12/16	10-12/15	1-12/16	1-12/15
(milj. EUR)				
SUOMI				
- Liikevaihto (ulkoinen)	49,4	42,8	180,1	159,6
- Segmenttien välinen liikevaihto	0,0	0,2	0,3	0,6
RUOTSI				
- Liikevaihto (ulkoinen)	64,4	63,3	236,7	224,0
- Segmenttien välinen liikevaihto	0,2	0,6	0,4	1,4
NORJA				
- Liikevaihto (ulkoinen)	31,5	29,2	117,0	120,5
- Segmenttien välinen liikevaihto	0,0	0,0	3,2	0,2
TANSKA				
- Liikevaihto (ulkoinen)	10,2	11,1	41,3	42,2
- Segmenttien välinen liikevaihto	0,0	0,0	0,4	0,1
EUROPE EAST				
- Liikevaihto (ulkoinen)	9,3	8,8	34,4	34,0
- Segmenttien välinen liikevaihto	0,0	0,0	0,0	0,1
EUROPE CENTRAL				
- Liikevaihto (ulkoinen)	15,7	15,3	55,7	55,4
- Segmenttien välinen liikevaihto	0,0	0,0	0,1	0,1
Segmenttien välisen liikevaihdon eliminointi	-0,3	-0,9	-4,4	-2,5
LIIVEVAIHTO YHTEENSÄ	180,5	170,5	665,2	635,6

EBITA	10-12/16	10-12/15	1-12/16	1-12/15
(milj. EUR ja % liikevaihdosta)				
SUOMI	5,8	6,5	24,0	21,1
Osuus liikevaihdosta, %	11,8 %	15,0 %	13,3 %	13,2 %
RUOTSI	9,7	8,0	26,4	33,0
Osuus liikevaihdosta, %	15,1 %	12,5 %	11,1 %	14,6 %
NORJA	2,1	0,2	1,7	6,5
Osuus liikevaihdosta, %	6,8 %	0,8 %	1,4 %	5,4 %
TANSKA	0,6	0,5	2,3	0,3
Osuus liikevaihdosta, %	6,3 %	4,4 %	5,5 %	0,7 %
EUROPE EAST	2,7	2,1	7,1	7,2
Osuus liikevaihdosta, %	28,6 %	23,5 %	20,7 %	21,2 %
EUROPE CENTRAL	1,8	0,8	3,9	3,3
Osuus liikevaihdosta, %	11,7 %	5,3 %	7,0 %	5,9 %
Kohdistamattomat erät	-1,7	-1,3	-6,2	-4,6
KONSERNIN EBITA-liiketulos	21,2	16,8	59,2	66,8
Osuus liikevaihdosta, %	11,7 %	9,9 %	8,9 %	10,5 %

EBIT	10-12/16	10-12/15	1-12/16	1-12/15
(milj. EUR ja % liikevaihdosta)				
SUOMI	5,6	6,2	22,6	19,8
Osuus liikevaihdosta, %	11,3 %	14,4 %	12,6 %	12,4 %
RUOTSI	8,9	6,8	22,1	28,5
Osuus liikevaihdosta, %	13,7 %	10,6 %	9,3 %	12,6 %
NORJA	1,7	0,3	-1,4	4,7
Osuus liikevaihdosta, %	5,5 %	0,9 %	-1,2 %	3,9 %
TANSKA	0,5	0,4	1,8	-0,1
Osuus liikevaihdosta, %	5,3 %	3,4 %	4,4 %	-0,3 %
EUROPE EAST	2,6	2,0	7,1	7,1
Osuus liikevaihdosta, %	28,4 %	23,3 %	20,5 %	21,0 %
EUROPE CENTRAL	1,8	0,8	3,8	3,1
Osuus liikevaihdosta, %	11,6 %	5,1 %	6,8 %	5,7 %
Kohdistamattomat erät	-2,0	-1,9	-17,7	-5,2
KONSERNIN LIIKETULOS (EBIT)	19,2	14,6	38,4	57,9
Osuus liikevaihdosta, %	10,6 %	8,5 %	5,8 %	9,1 %

POISTOT JA ARVONALENTUMISET	10-12/16	10-12/15	1-12/16	1-12/15
(milj. EUR)				
SUOMI				
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista hyödykkeistä	6,7	6,2	26,5	24,2
Poistot ja arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä	0,2	0,3	1,3	1,2
RUOTSI				
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista hyödykkeistä	8,4	8,8	32,8	31,0
Poistot ja arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä	0,9	1,2	4,3	4,5
NORJA				
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista hyödykkeistä	4,9	5,5	24,5	21,8
Poistot ja arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä	0,4	0,0	3,1	1,9
TANSKA				
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista hyödykkeistä	1,5	1,5	6,0	5,6
Poistot ja arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä	0,1	0,1	0,5	0,4
EUROPE EAST				
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista hyödykkeistä	1,9	1,9	7,6	7,3
Poistot ja arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä	0,0	0,0	0,1	0,1
EUROPE CENTRAL				

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista hyödykkeistä	3,2	3,0	12,7	11,7
Poistot ja arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä	0,0	0,0	0,1	0,1
Segmenteille kohdistamattomat poistot ja arvonalentumiset aineellisista hyödykkeistä sekä eliminoinnit	-0,1	-0,1	-0,3	-0,4
Segmenteille kohdistamattomat poistot ja arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä sekä eliminoinnit	0,3	0,6	11,5	0,6
Aineellisten hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset yhteensä	26,7	26,9	109,8	101,3
Aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset yhteensä	2,0	2,2	20,9	8,8
YHTEENSÄ	28,7	29,2	130,7	110,1

SEGMENTEILLE KOHDISTETUT VARAT	31.12.2016	31.12.2015
(milj. EUR)		
SUOMI	172,6	152,2
RUOTSI	294,1	287,3
NORJA	162,1	154,3
TANSKA	37,0	32,0
EUROPE EAST	68,5	58,2
EUROPE CENTRAL	73,8	64,8
Segmenteille kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	22,0	21,7
YHTEENSÄ	830,1	770,6

SEGMENTEILLE KOHDISTETUT KOROTTOMAT VELAT	31.12.2016	31.12.2015
(milj. EUR)		
SUOMI	52,3	31,7
RUOTSI	92,0	88,3
NORJA	36,6	33,4
TANSKA	6,3	6,1
EUROPE EAST	7,7	6,7
EUROPE CENTRAL	9,7	10,1
Segmenteille kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	-19,5	-6,1
YHTEENSÄ	185,1	170,1

SEGMENTEILLE KOHDISTETTU SITOUTUNUT PÄÄOMA	31.12.2016	31.12.2015
(milj. EUR)		
SUOMI	120,2	120,6
RUOTSI	202,1	199,0
NORJA	125,4	120,9
TANSKA	30,7	26,0
EUROPE EAST	60,8	51,5
EUROPE CENTRAL	64,2	54,7
Segmenteille kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	41,5	27,8
YHTEENSÄ	645,0	600,5

RAPORTOITU SITOUTUNEEN PÄÄOMAN TUOTTO (ROCE, % RULLAAVA 12 KUUKAUTTA) SEGMENTEITTÄIN	31.12.2016	31.12.2015
(%)		
SUOMI	18,8 %	17,5 %
RUOTSI	11,0 %	16,1 %
NORJA	-1,2 %	3,8 %
TANSKA	6,4 %	-0,5 %
EUROPE EAST	12,6 %	15,0 %
EUROPE CENTRAL	6,4 %	5,6 %
KONSERNI	6,2 %	10,0 %

VERTAILUKELPOINEN SITOUTUNEEN PÄÄOMAN TUOTTO (ROCE, % RULLAAVA 12 KUUKAUTTA) SEGMENTEITTÄIN	31.12.2016	31.12.2015
(%)		
SUOMI	18,0 %	16,8 %
RUOTSI	12,2 %	14,1 %
NORJA	4,1 %	4,2 %
TANSKA	6,4 %	1,3 %
EUROPE EAST	11,6 %	15,0 %
EUROPE CENTRAL	7,2 %	5,6 %
KONSERNI	9,3 %	9,4 %

AINEELLISTEN JA AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN SEKÄ SIOITUSTEN MUUTOKSET	31.12.2016	31.12.2015
(milj. EUR)		
Kirjanpitoarvo 1.1.	616,1	597,9
Poistot ja arvonalentumiset	-130,7	-110,1
Lisäykset		
Koneet ja laitteet	165,6	126,1
Muut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	25,2	12,3
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	-	0,7
Vähennykset		
Kaluston myynnit	-9,0	-8,9
Muun käyttöomaisuuden myynnit	-0,6	-0,3
Muutos pääomaosuusmenetelmällä yhdistetyissä yhtiöissä	4,6	-1,7
Muut*	0,5	0,0
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	671,7	616,1

*Muut sisältää muuntoerot, uudelleenluokitukset ja muutokset yrityskauppojen arvioituissa lisäkauppahinnoissa

VASTUUSITOUKSET JA EHDOLLISET VELAT	31.12.2016	31.12.2015
(milj. EUR)		
Muut pantatut varat	0,1	-
Takaukset	3,0	2,6
Investointisitoumukset	30,5	26,3
Ei purettavissa olevien leasingsopimusten taseen ulkopuoliset vastaiset vähimmäismaksut	82,1	89,4
Konsernin osuus yhteisyritysten vastuusitoumuksista	0,1	0,1
Taseen ulkopuoliset vastuut yhteensä	115,8	118,3

JOHDANNAISINSTRUMENTEISTA AIHEUTUVAT VASTUUT	31.12.2016	31.12.2015
(milj. EUR)		
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset		
Kohde-etuuden nimellisarvo	97,7	57,0
Johdannaisinstrumenttien käypä arvo	-0,7	-1,2
Valuuttajohdannaiset		
Kohde-etuuden nimellisarvo	61,1	43,1
Johdannaisinstrumenttien käypä arvo	-0,3	0,3

KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTAVIEN RAHOITUSVAROJEN HIERARKIATASOT

Alla olevassa taulukossa esitetään käypään arvoon arvostettavien rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittämisen menetelmät. Eri tasot on määritelty seuraavasti:

Taso 1: näkyvät markkinahinnat (oikaisemattomat) toimivilla markkinoilla samanlaisille varoille ja veloille

Taso 2: syöttötietona käytetään muita kuin tason 1 näkyviä markkinahintoja, jotka ovat todettavissa varoille ja veloille joko suoraan (hinta) tai epäsuoraan (johdettu hinnasta)

Taso 3: syöttötietona varoille ja veloille käytetään muita kuin todettavia markkinahintoja

31.12.2016	TASO 1	TASO 2	TASO 3
(milj. EUR)			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-0,7	-
Valuuttajohdannaiset	-	-0,3	-
Ehdollinen kauppahintavelka	-	-	3,9

31.12.2015	TASO 1	TASO 2	TASO 3
(milj. EUR)			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-1,2	-
Valuuttajohdannaiset	-	0,3	-
Ehdollinen kauppahintavelka	-	-	10,1

TASON 3 KÄYPIEN ARVOJEN TÄSMÄYTYSLASKELMA	31.12.2016	31.12.2015
(milj. EUR)		
Kirjanpitoarvo kauden alussa	10,1	25,5
Valuuttakurssierot	0,1	0,4
Maksut	-1,4	-12,3
Uudelleen luokittelu kiinteäksi kauppahintavelaksi	-4,2	-
Kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin	-1,0	-5,1
Rahoituskuluihin kirjattu diskonttaus korko	0,3	1,5
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	3,9	10,1

RAHOITUSVAROJEN- JA VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT VERRATTUNA KIRJANPITOON	KIRJANPITO- ARVO 31.12.2016	KÄYPÄ ARVO 31.12.2016	KIRJANPITO- ARVO 31.12.2015	KÄYPÄ ARVO 31.12.2015
(milj. EUR)				
RAHOITUSVARAT				
Pitkäaikaiset lainasaamiset	12,9	12,9	15,3	15,3
Myytavissä olevet sijoitukset	0,1	0,1	0,1	0,1
Myyntisaatavat	108,7	108,7	96,2	96,2
Rahavarat ja muut rahoitusvarat	1,6	1,6	0,6	0,6
Yhteensä	123,3	123,3	112,2	112,2

RAHOITUSVELAT				
Lainat rahoituslaitoksilta	92,8	92,8	96,7	96,7
Joukkovelkakirjalaina	99,6	106,2	99,5	105,6
Yritystodistukset	155,0	155,0	85,3	85,3
Yritystodistuksiin liittyvät lisäkauppahintavelat	7,4	7,4	10,1	10,1
Ostovelat	33,0	33,0	34,6	34,6
Yhteensä	387,9	394,4	326,1	332,3
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset (nimellisarvo ja käypä arvo)	97,7	-0,7	57,0	-1,2
Valuuttajohdannaiset (nimellisarvo ja käypä arvo)	61,1	-0,3	43,1	0,3

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT EBITA-LIIKETULOKSESSA	10-12/16	10-12/15	1-12/16	1-12/15
(milj. EUR)				
Arvonlennukset aineellisista hyödykkeistä	-	-	-5,9	-
Projektien uudelleenarvioinnit	-	-	-2,2	-
Kirjatut varaukset	-0,5	-0,8	-2,4	-1,2
Lisäkauppahintavelan purku	-	0,8	1,0	4,6
YHTEENSÄ	-0,5	-0,0	-9,4	3,3

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT EBITA-LIIKETULOKSEN JÄLKEEN	10-12/16	10-12/15	1-12/16	1-12/15
(milj. EUR)				
Arvonlennukset aineettomista hyödykkeistä	-	-	-10,9	-
Alaskirjaukset sijoituksista	-	-	-0,8	-
Lainojen uudelleen luokittelu	0,5	-	0,5	-
YHTEENSÄ	0,5	-	-11,2	-

TALOUDELLISTEN TUNNUSLUKUJEN MÄÄRITTELY

Myyntikate:	Liikevaihto – materiaali- ja palvelukustannukset
EBITDA:	Liiketulos ennen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia
EBITA-liiketulos:	Liiketulos ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia
Vertailukelpoinen EBITA:	EBITA-liiketulos - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät EBITA-liiketuloksessa
Sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE) %:	$\frac{\text{Liiketulos (EBIT)} \times 100 \text{ (rullaava 12 kuukautta)}}{\text{Konsernin tai segmenteille kohdistettu sitoutunut pääoma (katsauskauden aikana keskimäärin)}}$
Vertailukelpoinen sitoutuneen pääoman tuotto %:	$\frac{\text{Liiketulos (EBIT) – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liiketuloksessa} \times 100 \text{ (rullaava 12 kuukautta)}}{\text{Konsernin tai segmenteille kohdistettu sitoutunut pääoma - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät (katsauskauden aikana keskimäärin)}}$
Sitoutunut pääoma:	Konsernin tai segmenteille kohdistetut varat - korottomat velat
Oman pääoman tuotto (ROE) %:	$\frac{\text{Katsauskauden tulos} \times 100 \text{ (rullaava 12 kuukautta)}}{\text{Oma pääoma (katsauskauden aikana keskimäärin)}}$

Vertailukelpoinen oman pääoman tuotto (ROE) %:	$\frac{\text{Katsauskauden tulos - vertailukelpoisuuteen vaikuttava erät}}{\text{katsauskauden tuloksessa}} \times 100 \text{ (rullaava 12 kuukautta)}$
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI) %:	$\frac{\text{Oma pääoma - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät omassa pääomassa}}{\text{(katsauskauden aikana keskimäärin)}} \times 100 \text{ (rullaava 12 kuukautta)}$
Omavaraisuusaste %:	$\frac{\text{Oma pääoma} \times 100}{\text{Varat yhteensä - saadut ennakot}}$
Osakekohtainen tulos (EPS) EUR:	$\frac{\text{Katsauskauden tulos +/- määräysvallattomien omistajien osuus katsauskauden tuloksesta}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin katsauskauden aikana}}$
Vertailukelpoinen osakekohtainen tulos EUR:	$\frac{\text{Katsauskauden tulos +/- määräysvallattomien omistajien osuus katsauskauden tuloksesta - vertailukelpoisuuteen vaikuttava erät}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin katsauskauden aikana}}$
Oma pääoma / osake, EUR:	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä raportointipäivänä}}$
Osinko / tulos %:	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko} \times 100}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
Nettovelka:	Korolliset velat - rahavarat ja muut rahoitusvarat
Nettovelka / EBITDA:	$\frac{\text{Nettovelka}}{\text{Tulos ennen korkoja, veroja ja poistoja (rullaava 12 kuukautta)}}$
Nettovelkaantumisaste, %	$\frac{\text{Nettovelka} \times 100}{\text{Oma pääoma}}$
Osakekohtainen osinko, EUR:	$\frac{\text{Maksettu osinko}}{\text{Osakkeiden määrä osingonjaon täsmäytyspäivänä}}$
Effektiivinen osinkotuotto, %:	$\frac{\text{Osakeantioikaistu osinko per osake} \times 100}{\text{Osakeantioikaistu viimeinen pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}}$
Hinta/voitto -suhde P/E- luku:	$\frac{\text{Osakeantioikaistu viimeinen pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$

VALUUTTAKURSSIT	TULOS-KURSSI 1-12/2016	TULOS-KURSSI 1-12/2015	TASE-KURSSI 31.12.2016	TASE-KURSSI 31.12.2015
CZK	27,0343	27,2850	27,0210	27,0230
DKK	7,4454	7,4587	7,4344	7,4626
NOK	9,2927	8,9419	9,0863	9,6030
PLN	4,3636	4,1826	4,4103	4,2639
SEK	9,4673	9,3496	9,5525	9,1895

	Q4	Q3	Q2	Q1	Q4	Q3	Q2	Q1
	2016	2016	2016	2016	2015	2015	2015	2015
LIKEVAIHTO								
(milj. EUR)								
SUOMI	49,4	47,6	45,3	38,1	43,1	45,7	39,4	32,0
RUOTSI	64,6	56,6	62,1	53,7	63,9	53,8	56,8	51,0
NORJA	31,5	30,9	29,9	27,8	29,2	29,4	31,0	31,0
TANSKA	10,3	10,3	10,8	10,4	11,1	11,2	10,6	9,4
EUROPE EAST	9,3	10,1	8,4	6,7	8,8	10,2	8,5	6,6
EUROPE CENTRAL	15,7	15,4	13,4	11,3	15,3	15,4	13,7	11,0
Segmenttien välisen liikevaihdon eliminointi	-0,3	-1,7	-0,4	-2,0	-0,9	-0,5	-0,6	-0,4
LIKEVAIHTO YHTEENSÄ	180,5	169,2	169,4	146,0	170,5	165,1	159,4	140,6

	Q4	Q3	Q2	Q1	Q4	Q3	Q2	Q1
	2016	2016	2016	2016	2015	2015	2015	2015
EBITA								
(milj. EUR ja % liikevaihdosta)								
SUOMI	5,8	8,9	6,4	2,9	6,5	9,3	4,5	0,8
Osuus liikevaihdosta, %	11,8 %	18,6 %	14,0 %	7,7 %	15,0 %	20,4 %	11,3 %	2,5 %
RUOTSI	9,7	3,5	8,8	4,4	8,0	7,7	12,1	5,1
Osuus liikevaihdosta, %	15,1 %	6,2 %	14,1 %	8,2 %	12,5 %	14,3 %	21,4 %	10,0 %
NORJA	2,1	-3,7	1,9	1,3	0,2	2,4	2,9	1,0
Osuus liikevaihdosta, %	6,8 %	-11,9 %	6,3 %	4,8 %	0,8 %	8,2 %	9,4 %	3,3 %
TANSKA	0,6	0,8	0,5	0,4	0,5	0,9	0,3	-1,4
Osuus liikevaihdosta, %	6,3 %	7,4 %	4,3 %	4,0 %	4,4 %	8,1 %	2,8 %	-14,8 %
EUROPE EAST	2,7	3,2	1,4	-0,2	2,1	3,3	1,7	0,1
Osuus liikevaihdosta, %	28,6 %	31,6 %	17,2 %	-2,3 %	23,5 %	32,4 %	20,4 %	1,9 %
EUROPE CENTRAL	1,8	2,2	0,7	-0,8	0,8	2,2	0,9	-0,6
Osuus liikevaihdosta, %	11,7 %	14,0 %	5,0 %	-6,7 %	5,3 %	14,0 %	6,2 %	-5,1 %
Segmenteille kohdistamattomat erät	-1,7	-0,6	-3,0	-0,9	-1,3	-1,0	-1,4	-1,0
KONSERNIN LIKETULOS (EBITA)	21,2	14,2	16,6	7,2	16,8	24,8	21,0	4,1
Osuus liikevaihdosta, %	11,7 %	8,4 %	9,8 %	5,0 %	9,9 %	15,0 %	13,2 %	2,9 %

	Q4	Q3	Q2	Q1	Q4	Q3	Q2	Q1
	2016	2016	2016	2016	2015	2015	2015	2015
EBIT								
(milj. EUR ja % liikevaihdosta)								
SUOMI	5,6	8,5	6,0	2,5	6,2	9,1	4,1	0,4
Osuus liikevaihdosta, %	11,3 %	17,9 %	13,3 %	6,7 %	14,4 %	19,9 %	10,5 %	1,4 %
RUOTSI	8,9	2,5	7,5	3,2	6,8	6,6	11,0	4,1
Osuus liikevaihdosta, %	13,7 %	4,4 %	12,1 %	6,0 %	10,6 %	12,2 %	19,4 %	8,0 %
NORJA	1,7	-5,1	1,3	0,7	0,3	1,8	2,3	0,3
Osuus liikevaihdosta, %	5,5 %	-16,5 %	4,2 %	2,4 %	0,9 %	6,0 %	7,5 %	1,0 %
TANSKA	0,5	0,6	0,3	0,3	0,4	0,8	0,2	-1,5
Osuus liikevaihdosta, %	5,3 %	6,1 %	3,1 %	2,9 %	3,4 %	7,0 %	2,0 %	-16,0 %
EUROPE EAST	2,6	3,2	1,4	-0,2	2,0	3,3	1,7	0,1
Osuus liikevaihdosta, %	28,4 %	31,4 %	17,0 %	-2,5 %	23,3 %	32,2 %	20,2 %	1,3 %
EUROPE CENTRAL	1,8	2,1	0,6	-0,8	0,8	2,1	0,8	-0,6
Osuus liikevaihdosta, %	11,6 %	13,8 %	4,7 %	-7,0 %	5,1 %	13,8 %	6,1 %	-5,5 %
Segmenteille kohdistamattomat erät	-2,0	-11,6	-3,1	-0,9	-1,9	-1,0	-1,5	-0,9
KONSERNIN LIKETULOS (EBIT)	19,2	0,2	14,1	4,8	14,6	22,6	18,8	2,0

Osuus liikevaihdosta, %	10,6 %	0,1 %	8,3 %	3,3 %	8,5 %	13,7 %	11,8 %	1,4 %
-------------------------	--------	-------	-------	-------	-------	--------	--------	-------

TIEDOTUSTILAISUUS ANALYYTIKOILLE JA LEHDISTÖLLE

Tiedotustilaisuus analyytikoille ja lehdistölle järjestetään perjantaina 17.2.2017 klo 11.00 Suomen aikaa Klaus K:ssa, Bulevardi 2-4, Helsinki, Studio K. Tilaisuutta isännöivät toimitusjohtaja Tapio Kolunsarka ja talousjohtaja Pierre Brorsson.

NETTILÄHETYS JA KONFERENSSIPUHELU

Tiedotustilaisuutta voi seurata perjantaina 17.2.2017 klo 11.00 Suomen aikaa suorana nettilähetystenä yhtiön nettisivujen www.ramirent.com tai konferenssipuhelun kautta. Konferenssipuhelun numerot ovat +358 981 710 495 (FI), +46 856 642 702 (SE) +44 203 194 0552 (UK) ja +1 855 716 15 97 (US). Nauhoitus on saatavilla yhtiön Internet-sivuilla www.ramirent.com myöhemmin samana päivänä.

KALENTERI VUODELLE 2017

Ramirent noudattaa 30 päivän hiljaista jaksoa (ns. silent period) ennen tilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen julkistamista.

Varsinainen yhtiökokous 2017	16.3.2017
Osavuositarkastus, tammi-maaliskuu 2017	9.5.2017 klo 9.00
Puolivuositarkastus 2017	2.8.2017 klo 9.00
Osavuositarkastus, tammi-syyskuu 2017	8.11.2017 klo 9.00

Tämän pörssitiedotteen taloudellisia tietoja ei ole tilintarkastettu.

17.2.2017

RAMIRENT OYJ

Hallitus

LISÄTIETOJA

Tapio Kolunsarka, toimitusjohtaja, puh. +358 20 750 3630, [tapio.kolunsarka\(at\)ramirent.com](mailto:tapio.kolunsarka@ramirent.com)

Pierre Brorsson, talousjohtaja, puh. +46 8 624 9541, [pierre.brorsson\(at\)ramirent.com](mailto:pierre.brorsson@ramirent.com)

Franciska Janzon, SVP, markkinointi, viestintä ja sijoittajasuhteet, puh. +358 20 750 2859, [franciska.janzon\(at\)ramirent.com](mailto:franciska.janzon@ramirent.com)

JAKELU NASDAQ Helsinki, keskeiset tiedotusvälineet, www.ramirent.com

Ramirent on johtava konevuokrausalan yritys, joka tarjoaa asiakkailleen ensiluokkaisia laitteita, palveluja ja osaamista. Ramirentin vuokrausratkaisut yksinkertaistavat asiakkaiden liiketoimintaa. Ramirent palvelee laajaa asiakaskuntaa, kuten rakennusalaan, teollisuutta, palvelualaan, julkista sektoria ja kotitalouksia. Ramirent toimii Pohjoismaissa sekä Keski- ja Itä-Euroopassa. Vuonna 2016 Ramirent-konsernin liikevaihto oli 665 miljoonaa euroa. Konsernilla on 2 686 työntekijää 290 toimipisteessä 10 maassa. Ramirent on listattu NASDAQ Helsingissä (osakkeen tunnus: RMR1V).